

שנה שביעית

גליון מס' 343

פרשת מטות

ה'תשפ"ב

בית הנסות לתורה ולתפילה שטפנשט
כולל אברכים לעיון - לפנה"צ
כולל אברכים לתורה - אחו"צ
רחוב מורטל'ל 13 בני ברק

תלמוד תורה

"תורת אמת" שטפנשט

ניו היילס

כתות הת"ת

מכירה לשיבת ציון כולל הסידית

אגודת 35 אגודת

בית הנסות

בית שטפנשט - נבנתים

קבוצת ה"צד"ק שטפנשט

ה"ת"ת 1 נבנתים

כולל אברכים * בית נסות * מורשת

* מרכז מתנדבים לנתיבות

הכנסת אורחים ואש"ל ביומניה

לקבוצת וידידים - בדומה מראש

מתחם קבר האדמו"ר הראשון שטפנשט

רחוב אליהוה"ר 2 ש"ת פאקוריאש - וינונה

מפעל קטחוד דפסחה

קטחוד דפסחה

עוד וסיעת לשפחות כרונות בימי

החיים ומסירת השנה.

אור מתורתנו

שיעורי תורה ברובי הארץ, נסח חיוב

וערכי יודות לעם שבשדות, בדש תמות

נחלו המשיטעים ומכיר הרבים

הספריה התורנית ומנוואן

התנועת הרוח הומנה

וכר הצדיקים שטפנשט.

מכון תורני

"תורת אמת - שטפנשט"

הוצאת כתבי רבנות וקדושים

לבית שטפנשט - וידידי. והחמי חומנה.

מפעל האנציקלופדיה

הכתבי וינינה

מספרי הנוסח נותן להשיג

במשרדי המוסדות:

אנציקלופדיה מילכות שבמכות בית וידידי ב"ח

אמנות אמת - שטפנשט

רשפי כידים - וידידי

ספרות מילכות - ניסן

עלי נפת:

ח"ב עניני ביות מילה.

ח"ב עניני נישואין ונישואין.

ח"ב עניני - דברי הילוד

כבוד של משה - ננוי שטפנשט וידידי

אילנות ע"פ עני דידידי

י"ל על ידי מנון

"תורת אמת שטפנשט"

הצטרפו לקבלת הגליון כל שבוע

בדוא"ל: 6160303@gmail.com

טלפון: 03-579-03

פקס: 03-616-5110

בית הנסות לתורה ולתפילה שטפנשט
כולל אברכים לעיון - לפנה"צ
כולל אברכים לתורה - אחו"צ
רחוב מורטל'ל 13 בני ברק

באר בשדה

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט

באר חפרה שרים

ילקוט מתורת רבותינו הקדושים זע"א בפרשת השבוע

לקבל הנהגת הבורא באהבה

זה הדבר אשר צוה ה' (א. ב.) הרה"ק רבי אברהם דוב מחמעלניק דרש פסוק זה כדרך עבודת ה' הראויה וכך אמר: כאשר יהודי רואה אשר אין דרכו צלחה וכל מה שעושה לא עולה בידו כמו שציפה, עליו לזכור ולדעת לבל יזעף ויתמרמר על הנהגת ה' יתברך ח"ו, אלא עליו לקבל את הדין ולחזור ולומר "זה הדבר אשר צוה ד"ו". כי הכל גזירת המקום ברוך הוא וצריך לקבל באהבה רבה ולברך על הרע מעין הטובה בשמחה, וכאשר יעשה כן אני מבטיחו אשר יעלה על במתי הצלחה א"ה.

דרכי הנהגת הצדיקים

הרה"ק בעל ה"אביר יעקב" מסאדיגורה דרש את פסוקים אלו ללמד דרך לעבודת הצדיקים, וכך אמר "ראשי המטות" מרמז לצדיקים שבדוה, אשר עושים את רצון הבורא באמונה ושפלים מאוד בעיניהם ולבם נשבר בקרבם, כי "ראשי" נוטריקון יעשו רצון אביהם ש'בשמים, "מטות" הוא לשון שפלות.

וידבר הוא לשון הנהגה, ודיבור הוא לשון קשה. היינו שמשא רבינו הזהיר את צדיקי הדור אשר אם ח"ו תהיה הנהגה קשה "לבני ישראל" על כלל ישראל, אעפ"י שהם שפלים בעיניהם, אבל בענין התפילה לא יחזיקו את עצמם לשפלים, רק "לאמר" הוא לשון אמירה - רכה, היינו שמחוייבים להתפלל ולהתחנן מלפני הבורא ב"ה שיסיר את ההנהגה הקשה.

"זה הדבר" מיעוט הוא, היינו אעפ"י שתמיד מחוייב למעט את עצמו מן הכבוד ולהיות שפל, אבל בענין התפילה בא הכתוב "זה הדבר" למעט, שאז לא ישפיל עצמו כמי שאינו ראוי להתפלל, אלא מחוייבים להתגבר על עצמו, כי הקב"ה גוה, כדי - וצדיק מבטל - ע"י תפילתו, ובפרט אשר צוה ה', היינו שעושה בזה את רצון הבורא, כי הקב"ה מתאוה לתפילתו, יעזור השי"ת אשר יתבטל כל הרע ויעביר את רוח השומאה מן הארץ.

(אביר יעקב)

איזה נביא שכינה מדברת מתוך גרונו?

זה הדבר (א. ב.) ברש"י כתב: זה הדבר, מוסיף משה על כל הנביאים, שהם התנבאו ב'כה' ומשה מתנבא גם ב'זה', הכונה כי ישנם צדיקים אשר צריך אמונה להאמין בהם אשר דבריהם המה כפי רצון השם, וזה הוא ענין "כה אמר ד"ו" אבל ישנם סוג של צדיקים אשר בשעה שנשמע הדבר שלהם מרגיש השומע אשר פי ד' דיבר ב וזה הוא ענין "זה הדבר אשר צוה ד"ו" ומסוג זה היתה נביאותו של משה כי באמת שכינה מדברת מתוך גרונו וכי מי ששמעם, הבין והיה בטוח אשר "זה" הוא דבר ד'.

(נועם אלימלך)

מי יכול לנדוד?

איש כי ידור נדר לד' (א. ב.) יען אמר מקודם 'איש' אשר משמעו גדול, ובאמת גם מי שעדיין אינו עוד איש, באם שיוודע לשם מי נדרו נדר, לכן אמר הכתוב לד', פירוש באם שיוודע רק לשם מי נדר, או השבע שבועה ויודע למי נשבע אז נדרו נדר ושבועתו שבועה.

(אור החיים)

ברוך שמסר עולמו לשומרים, דור דור וצדיקיו

לא יחל דברו בכל היוצא מפיו יעשה (א. ב.)

הדרך של הצדיק באמירת "דברי תורה"

וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ד' (א. ב.) בפעם הראשונה שהתחיל הרה"ק האדמו"ר מסאדיגורה ז"ע להשמיע אמרי קודש לפני קהל חסידיו אחרי פטירת אביו זי"ע ואחיו הרה"ק רבי שלום יוסף זי"ע, הקדים ואמר כך: זקיני המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע כשהיה צריך להתחיל לומר אמרי קודש אחרי פטירת רבו ה' ה' הבעש"ט זי"ע נפלו ממנו שתי שיניים מפחד ה', והטעם מפני שזקיני זי"ע עשה חשבון נפש שהוא חייב להכין בפה קדשו מדור לשכינה כדי שיוכל להיות 'שכינה מדברת מתוך גרונו' ובגלל חשבון זה נפלו ממנו שתי שיניים, והפסיק רבינו קצת, ואח"כ אמר "איני מבין איך יכול לומר 'אומר אני' - כידוע דרכם בקודש של רבותינו ה' לומר הרבה פעמים בתוך דברי התורה" את הביטוי 'ואג איך' 'אומר אני' - אלא אם הצדיק הגיע למדרגה שיהיה שכינה מדברת מתוך גרונו" כי הרי ה'אני' מוסב על השכינה, וכוננת הצדיק הוא, שהשכינה אומרת, והמשיך רבינו לומר: 'אומר אני' וידבר משה אל ראשי המטות. משה, היינו הצדיק הדור, מדבר אל ראשי המטות שהם הצדיקים של כל הדורות, 'לבני ישראל לאמר' כאשר תצטרכו לומר תורה לבני ותאמרו כלשון 'אומר אני' והוא לכאורה מילתא דתמיהה איך יכול לומר על עצמו 'אני' אבל מכיון ש"זה הדבר אשר צוה ד"ו" ואני רק מוסר את דבר ד' שהיא מדברת מתוך גרונו, נמצא שהאני עולה על השכינה.

(הרה"ק האדמו"ר מסאדיגורה זי"ע)

מה גדול כח הדיבור

וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה' (א. ב.) כתב הרה"ק רבי ישראל מטשטרנקוב דיש כמה דקדוקים: א', למה רק לראשי מטות בני ישראל דיבר, ומדוע נמנע מלומר לכל בני ישראל אשר צוה ה'. ב', מהו עוד פעם "לאמר". ג', מה שינה פה את טעמו מכל הרגיל עד כה, ואמר "זה הדבר"?

אכן, מהפרשה הזאת, מהלכות נדרים, נראה כמה חזק הוא כח הדיבור, כי "ככל היוצא מפיו יעשה" (פסוק א.) ומזה יראה האדם וילמד לשמור את פיו ולשונו מבלי לדבר יותר מן ההכרח, וכל הגדול מחבירו מחוייב יותר לנצור לשונו.

ולזה חיוון הפסוק "וידבר משה אל ראשי המטות", המה אנשי השם, "לאמר", כי תמיד יאמרו וידברו אך "זה הדבר אשר צוה ה'", זה תורה ותפילה, ולא יחללו את פיהם בשחת חולין, ומ"איש כי ידור נדר", אשר אמרה התורה "לא יחל דברו", יוכחו לדעת כמה נשגב הוא כח הדיבור, ע"כ יהיו דבריהם בהוויות העולם מועטים.

(גנזי ישראל)

בני ישראל אינם יכולים לסבול רק את מידת הרחמים

וידבר ה' אל ראשי המטות (א. ב.) הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעזריבו' דרש את הפסוק (תהלים עג) "אך טוב לישראל אלוקים לברי לבב" שתפילתו להשי"ת היא שלישראל יהיה אך טוב ואילו 'אלוקים' היינו מידת הדין, "לברי לבב" למי שיש לו לב בריא וחזק כמו לו ולאחיו ה"דגל". וזהו גם כאן כידוע דיבור הוא לשון קשה, והכתוב אומר 'וידבר' ה' אל ראשי המטות, היינו שרק לראשי המטות שהמה חזקים יכולים להבין הדיבור בקשיות ואילו לעם בני ישראל אליהם יהיה 'לאמר' באמירה רכה.

זמן הראוי לפרוש מתענוגי עולם

איש כי ידור נדר לה' (א. 5) בריש חומש במדבר כפר' נשא, יש את פרשת נזיר, איש או אשה כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה' (במדבר ה, ג), ואנו רואים כי שם מופיע הלשון "איש כי יפליא", וידועים הם דברי ה"אבן עזרא" שכתה על הלשון "כי יפליא" היינו שזה לשון פלא, ומה הוא הפלא אלא שרוב העולם הולכים אחר תאוות, מ"לא הרי זה דבר פלא שאדם עוצר עצמו מללכת אחר תאוות ליבו ומקבל על עצמו נזירות, והוא פורש מן היין ומשאר תענוגי עולם הזה, וזהו "איש כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה'".

אולם בפרשתינו לא נכתב הלשון "איש כי יפליא", כי פר' מטות קוראים תמיד 'בין המצרים', ימים שבני ישראל מתאבלים על חורבן בית המקדש ועל הגלות של ישראל וגלות השכינה, וממילא אין בזה שום פלא שבימים אלו בר ישראל פורש ומונע עצמו מתענוגי עולם הזה, ולכן לא כתוב בפרשתינו 'לשון פלא', שחז"ל אומרים (ב"ב סו, ט), מיום שחרב בית המקדש דין הוא שנגזור על עצמינו שלא לאכול בשר ושלא לשנות יין ושלא לישא אשה, אלא אין גוזרין גזירה על הצבור אלא אם כן רוב הציבור יכולין לעמוד בה, אך יחידים, השריידים אשר ה' קורא, חסידים המתחסדים עם קונם, מותר להם לקבל על עצמם "קדש עצמך במותר לך" ולפרוש מעניגי עולם הזה ותאוות הגוף, כל חד וחד לפום דרגא דיליה.

(כ"ק אדמו"ר שליט"א מבאיא)

צדיק שברכותיו מוקימות

לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה (א. 5) אמר הרה"ק המגיד מקוזניץ: מי שנוהר בדיבורו לבל תחולל שום מלה היוצאת מפיו ולא תהא לבטלה, עליו הכתוב אומר 'ככל היוצא מפיו יעשה', היינו שברכותיו מוקימות, וכל דיבור שלו נחשב כגזירה שיש למלאה, כפי שאמר חכמינו 'ותגור אומר ויקם לך', צדיק גזור והקדוש ברוך הוא מקיים.

(עבודת ישראל)

הדרך הנכונה בביטוי הנדרים

איש כי ידר נדר לה' (א. 5) עה"פ הזה איתא במדרש: "הדא הוא דכתיב כי לא ידע האדם את עתו". לכאורה תמוה מה ענין פסוק זה לדברים אלו, ברם מצינו בגמרא שבשעה שאדם נודר קרבן אל יאמר לה' קרבן כי אם קרבן לה', משום שמא יבטא את השם ולא יסיים את המלה קרבן, ויהא מוציא שם שמים לבטלה (נדרים ט) ומבארים המפרשים כי החשש הוא פן ימות פתאום בטרם יהא סיפק בידו לומר 'קרבן', וזוהי אפוא הכוונה שבמדרש שלפיכך אמר הכתוב 'נדר לה', ולא לה' נדר', משום לא ידע האדם את עתו ויש מקום אפוא לחשוש פן ימות באמצע, ויהא מוציא שם שמים לבטלה על כן עליו לומר תחילה נדר ואחר כך לה'.

(פדושת לוי)

הצדיקים ממושיכים בעבודתם בעולם העליון

נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמי (א. 5) באחת השנים בעת שישב הרה"ק רבי משה'ני מבאיאן-קראקא לשולחן הטהור ביום י"א אלול יו"ד של רבוה"ק זי"ע אמר בתוך דב"ק כי הרב הקדוש רבי מאיר בן הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע אמר שאותם העבודות והתפילות שהעלו והתפללו הצדיקים בחייהם, הם ממשייכים בהם גם לאחר שעלו לשמי מעלה לצורו בצורו החיים.

וזה מרומם בפסוק 'נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים, אחר תאסף אל עמי', והיינו ה'עבודה' של 'נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים' תמשך אף "אחר תאסף אל עמך".

(דעת משה)

רק לכבוד שמים

החלצו מאתכם אנשים לצבא (א. 5) כתב הגה"ק בעל החידושי הרי"מ: הנה זה כמה וכמה היו אשר ביקשו להחליץ ולפעול והדבר לא עלה להם ולא היה לו קיום, משום שחשבו על עצמם, כי העיקר הוא שלא לחשוב על עצמו ופחדותו ית', רק שיעלה בנפשו ללכודו ית' לכבוד שמים, וזהו מה שנאמר "החלצו מאתכם אנשים לצבא" היינו שחלצו את עצמם מזה שהוא מאתכם, ואז יהיה מאנשי הצבא של הקב"ה, ויהיה לזה קיום.

בלתי לה' לבדו

החלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין וגו' לתת נקמת ה' במדין (א. 5) כתב הרה"ק רבי אפרים מסדליקוב זי"ע: י"ל בזה בדרך רמז ע"ד ששמעתי ממחזוני הרב הוותיק המנוח מוהר"ב הירדניקר ז"ל על פסוק (שמות לה, א) ואיש לא יעלה עמך בכל הרה הוא היינו כשאדם רוצה לעבוד ה' באמת ובתמימות אזי צריך לחשוב ולדמות בעצמו כאילו הוא בעצמו יחידי בעולם ולא יהיה לו שום פניה משום אדם ועפ"ז אמרתי וכל אדם לא יהיה באוהל מועד בבואו לכפר בקודש (ויקרא טז, יז) והבן.

וזהו ג"כ הפי' במקום שאין אנשים השתדל להיות איש היינו שתשתדל להיות תמיד כמו במקום שאין אנשים.

וזה י"ל שמרומז ג"כ בפסוק כאן החלצו לשון הסרה היינו שתסירו מאתכם אנשים, כמו ואיש לא יעלה עמך, רק ללחם מלחמת ה' במדין ולא לשום דבר אנושית ח"ו רק לתת נקמת ה' במדין והבן.

(דגל מחנה אפרים)

הנקמה רק בגלל מצוות ה'

החלצו מאתכם אנשים (א. 5) כתב ברש"י 'אנשים' צדיקים, ונצרך להבין למה צוה ד' לבחור צדיקים? ואפשר לומר, כי ד' הקפיד על כבוד ישראל, לכן אמר 'נקום נקמת בני ישראל', ומשה הקפיד על כבוד ד' לכן אמר 'נקמת ד' והנה לזה צריך צדקות ביותר, שלא יחשוב האדם לנקום ממי שעשה לו רעה, ויחשוב רק כבוד ד', ולכן צוה משה לבחור צדיקים שיהיה מחשבתם רק לשם ד', ובהיות שגם צדיק היותר גדול אינו מאמין בעצמו שיהיה ביכולתו כח המעצור לכוון רק לשם שמים, לכן 'וימסרו' בעל כרחם.

(כתב סופר)

מלשינות מותרת

וימסרו מאלפי ישראל אלף למטה (א. 5) איתא מהרה"ק ה"אזהב ישראל" מאפסא זי"ע, דהנה כתוב מקודם בפסוק "החלצו מאתכם אנשים לצבא" (שם, א), שהיו צריכים לגייס אנשים לצבא, וא"כ מפרש 'אנשים', 'אנשים' צדיקים, וא"כ איך באו האנשים וכי מי ההין לקרא עצמו צדיק? דהרי הצדיק האמיתי הוא גם העניו האמיתי וחי בהצנע לכת. אלא כתב בכתוב 'וימסרו', לשון מסירה ומלשינות, אע"פ שמסירה, אינה מידה טובה מידה, אך חז"ל כתבו כבר "כל מה דאסר לן רחמנא שרא לן כותיה" (תולין קטז), שישנם זמנים ש'מסירה' והלשנה מותרת כאשר אומרים על השני שהוא צדיק וירא שמים זה מסירה מותרת, וזה כוונת הכתוב "וימסרו מאלפי ישראל אלף למטה", כל אחד חיפש ומסר והלשין על שכניו, ידידיו, וחבריו, או ממשפחתו, שהוא איש צדיק וראוי להקרא אנשי הצבא שיכול לצאת למלחמה.

את אש היצר מכבים באש של קדושה

כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש (א. 5) הרה"ק בעל ה"אמרי חיים" מו"ז'ניץ דרש פסוק זה ואמר 'כל דבר אשר יבוא באש', היינו כל דבר שנגרם ע"י אש וחמימות היצר הבער בקרבכם, תעבירו אותו באש קודש, וחמימות והתלהבות למצוות ומעשים טובים, ותורה ותפילה, 'הבלא מפיק הבלא' (שבת מא).

מהיכן ידעו בני' שהרהור צריך כפרה?

לכפר על נפשותינו (א. 5) איתא בגמ' (שבת סד) אמר להו משה לישראל: שמא חזרתם לקלוקלכם הראשון, אמרו לו: לא נפקד ממנו איש' אמר להו: אם כן כפרה למה? אמרו לו: אם מידי עבירה יצאנו, מידי הרהור לא יצאנו". כתב הגה"ק בעל החידושי הרי"מ כי ע"י זה שמשה ציווה אותם על גיעולי כלים מטעם עשי בליעת איסור, מזה למדו שנצרך כפרה על הרהור שזהו דוגמת בליעה.

לבלבל את היצה"ר

אנשי הצבא בזו איש לו (א. 5) כתב הרה"ק בעל ה"חלקת יהושוע" מביאלה בשם הבעש"ט הק' זי"ע, שאמר עה"פ בתהילים (קמ"ט) חשבתי דרכי, אשר מטכסיסי המלחמה עם היצר "איש לו" שאומרים לו ליצר שכל מה שעושה הוא עושה עבור עצמו. וכן כאן "אנשי הצבא בזו איש לו" שהכוונה לרמוז ליצר שפועל רק עבור עצמו "איש לו".

כל אחד ומדרגתו

אנשי הצבא בזו איש לו (א. 5) הרה"ק מלעכעוויטש זי"ע ביאר כוונת הדברים, שהאנשים הפשוטים עשו לפי מדרגתם, ולא הסתכלו ורצו לחקות את דרגות האחרים הגדולים מהם. וזהו "בזו איש לו".

(תורת אבות-סלוני)

בני גד וראובן היו קשורים בלב ונפש לרבים משה רבינו

ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד ויאמרו אל משה אל תעברנו את הירדן (ב. 1) מן הסב"ק מריז"ץ פירש את הפסוק: "ומקנה רב" היינו 'קנין רב' וחזק היה לבני ראובן ולבני גד ברבים משה רבינו ע"ה, ומכיון ששמעו שרבים אינו נכנס לארץ אזי גם הם ויתרו על כל הטובה שבדבר, ויאמרו אל משה אל תעבידנו את הירדן, אלא אנו רוצים להישאר עם הרבי.

(מרו הסב"ק מריז"ץ זי"ע)

מדוע בני גד ובני ראובן לא נצטוו מפורש מה עליהם לעשות?

את אשר דיבר ה' אל עבדיך (ב. 1) לכאורה יתמה הכיזר זה הם אומרים "את אשר דיבר ה' אל עבדיך", והלא בפסוק לא מפורש דיבור שכזה כלל? אלא שמשה אמר להם רק "אם תעשון את הדבר הזה אם תחלצו לפני ה' למלחמה" ולא הזכיר כלל כי מפי הגבורה נצטווה לומר כן? ואם בתשובתם של בני גד ובני ראובן, הם מתייחסים לכך כדיבור ה', מדוע באמת לא נאמר להדיא דברי ה' בזה? האדמו"ר בעל ה"לב שמחה" מגוה יישוב תמיהה זו, בכלל גדול אותו הטביע בענין זה: כל אותם הדברים שעשייתם אינה רצויה לכתחילה לפני ה' - לא נאמר בתורה ציווי מיוחד על ששייתם, כי אם בלשן ניעבד בלב. והוא מביא על כך מספר ראיות: בפרשת נדרים נאמר (לעיל ב. 5) "וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמור זה הדבר אשר ציוה ה' איש כי ידור נדר לה" ואליו ציווי על כך בלשון "ויאמר ה' אל משה" לא נאמר בפסוק כלל, וזאת מהסיבה האמורה: הרי מקרא מלא הוא (קהלת ה, ד) "טוב אשר לא תידור משתדודר ולא תשלם" ודרשו (נדרים ט) שאינו נודר כל עיקר ומכיון שנדרים אינם דבר טוב, לכן אין על כך ציווי מפורש. גם לענין גירושין אין ציווי ישיר בתורה. כל דיני הגט נלמדים ממשעות הפסוקים לענין מחזיר גרושתו. גם זאת מהסיבה האמורה, שהרי אמרו (גיטין ז) "כל המגרש אשתו ראשונה - אפילו מזבח מוריד עליו דמעות" אף כאן אצל בני גד ובני ראובן, לא התפרש ציווי של הקב"ה אל משה בענין זה, מפני שעצם הישיבה מחוץ לארץ ישראל אינה מעשה רצוי ונכון. לפיכך לא היה יכול להיכתב ציווי על כך.

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים
 מותוך מפעל "סגולות מלכים" הלא המה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא
 כשולחן הערוך לסגולות מסודר לפי ימי וחודשי השנה דבר יום ביומו
 מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א רב דקהל שטפנשטי

סגולות מלכים

סגולות עור (וכל כלי עור לא, ב)

להבריה עכברים

וסגולה להבריה העכברים מן הבית, יעשן הבית
 בעור של זאב.

(ספר זכירה לכמה ענינים סא, א)

לבישול המאכלים באצטומכא

אם ישימו עור הזאב על האצטומכא, יועיל לבשל
 המאכלים בו.

(ספר שלישי הגבורים פרק ג, דף נב, א)

לחולי הנופל

סגולה לתינוק שיש לו כפיה, באותו המקום שנפל,
 תקבור שמה הכתונת שלו או הכריכות שעל בשרו,
 קודם כל תחתוך אותם חתיכות דקות, ואחר כך
 תקברם במקום שנפל, ויעיל בעזרת השם יתברך.

עוד אחז, לחגור רצועות עור חמור על מתניו תמיד,
 ושוב לא יארע לו דבר זה.

(ספר מראה הילדים מערכת כ אות כה, כד)

לזש"ק

סגולה לזש"ק, קח עור ארנבת ושרוף אותו עד
 לאבק, ותן לה לשתות עם יין ט' ימים רצופים בכל
 בוקר ובוקר, ותהר מידי, והאמת שהוא בודק ומנוסה.

(מראה הילדים מערכת ה אות י)

למפלת

למפלת, שעוה בתולה לוש בחלב סוס, וצרור בעור
 צבי, וקשור בכטנה, ולא תפיל, ואם תרצה לבחון
 אותו, תקשרהו על תרנגולת שיוולדת, ולא תלה, ואין
 חכם כבעל נסיון.

(ספר אביעא חידות מערכת מ אות יא)

מפלת נפלים

ובס' האח נפשנו כתב אשה מפלת נפלים סגולה
 בדוקה תשקה מי אפר עור נחש ולא תפיל לעולם.

(מראה הילדים מערכת א אות לה)

תינוק הנוולד מחופה בעור

תינוק הנוולד מחופה בעור, סימן טוב הוא לו, כמו
 שכתב מרן החיד"א ז"ל בספר מדבר קדמות (מערכת
 ג' אות י"ט) וזה לשונו: וגד' נולד מחופה בעור כמו
 בגד' בא' גד', והוא סימן טוב לכל הנוולדים בו, רבינו
 אפרים בפירושו ריש פרשת ויצא [עכ"ל]. ומשמעתי
 באומרים לי שמסוגל העור הזה לכתוב בו קמיע
 לחו"ח, ואומרים גם מועיל למקשה לילה.

(דבך מאח מערכת ע אות ז)

לניפוח העינים

לנפח העינים. קח עור נחש ושחוק אותו, ורחץ בו
 העין עם מים, ויסיר הלובן ממנה.

עוד סגולה טובה לכאב העין, יקח עין של נשר ושים
 אותה בעור זאב, ותלה על גבי העין, ויוסר הכאב.

(מראה הילדים מערכת ע אות כב-כג)

לפחד הילדים

ולפחד הילדים, יתלה עליו עור חמור, ויעיל בעזרת
 השם יתברך. או יאכל אליבא ריקניא חני"א (צמח בשם
 כופר לבן) מעורבת עם חלמון ביצה.

(רפואה חיים פרק יב אות קעו בשם מדרש תלפיות)

הנוולדים במכסה עור על פניהם

אותם בני אדם שנוולדו במכסה עור על פניהם
 צריכין שמירה גדולה ונשירותא יתירא בעת הרעם
 משאר כל אדם. כי יש בני אדם הנוולדים במכסה עור
 תחת השליא על פניהם.

(ספר זכירה סכנה לא, א)

לטחורים

כתב גאלינוס היושב על עור אריה יועיל לו
 לטחורים ולנקרץ לרפיון פי הטבעת, והוא שיצא
 פי הטבעת מרפיון המותר מהניע התנועה הרצונית
 המכסה אותו ויצא הזבל מן החולה בלא כונה ובלא
 רצון בו ובלא צעה.

(שבילי אמונה נתיב הרביעי שביל השלישי)

ביטול כישוף

לבטל הכישוף קח עור חולדה יעשה ז' חתיכות
 ותקטיר בכל יום חתיכה אחת תחת המכושף ויריח
 בחוטמו

(מראה הילדים מערכת כ אות י)

בזמן מגפה

בזמן שיש דבר ומגפה בר מינו, טוב לקחת עור
 הצבי או האיל ויעשה אותם חגורות ויחגור בהם, וגם
 טוב לכאב הראש, ספרי רפואות.

(דבך מאח מערכת ד אות י)

נושא עור נחש

לנשיכת נחש וסגולות עורו עיין בסה"ק האח נפשנו
 מערכת זו באורך, ובכתבי מוהרצ"ו הקדוש, ושם
 נאמר קבלה מרבי אלעזר ע"ה כל הנושא עליו עור
 נחש באבנטו לא ישלש בו כלי זיין.

(דבך מאח מערכת נ אות ח)

סגולות בעור הנחש

ועוד כתוב שם עור נחש אם תקחנו בהיות הלכנה
 בתוספת וכשישאנו בין מארצ'ו ובין אבר'יל שרוף
 אותו ודוק לעפר ושאהו אצלך, ויש בו י"ב תעליות,
 וי"א סגולתו היא אם יהיה ר"ח ניסן ביום ה' ישרוף
 אותו בעת צאת הכוכבים, ואם תעשה כמ"ש בהאח
 נפשנו מסוגל יותר.

וסגולותיו, א' אם תתן מאפרו על לב בני אדם
 כשהם ישנים יודו בכל מה שעשו.

ב, אם תתן מאפרו על מטה איש ואשתו אהבה עזה
 תהיה ביניהם.

ג, אם תערב מעט ממנו עם כסב"ר יבש מהודק
 היטיב ותן לאויבך במים מיד יחלה, ודוקא לזכר.

ד, ואם תשליך מאפרו תוך תבשיל של ב' בני
 אדם ותאמר אני משליך זה האפר בזה התבשיל כדי
 שיתפרדו איש מעל אחיו ותזכור שמם, יהיו שונאים
 זה לזה לעולם ומיד יפרדו זה מזה.

ה, אם תלך עם חבירך לדון אם תזרקוהו בין שניהם
 תנצח את חבירך.

ו, ואם תשימהו תחת לשונך תהיה מקובל בפני כל
 אדם.

ז, ואם מתירא פן יהיה מורה מאויב וכדומה תזרה
 מהאבק על ראשו בין שערותיו, ולא יזוק כל עוד
 האבק עליו.

ח, ואם ישא איש עפר עור נחש בתוך כף ידו ערומה
 ממש בלי אמצעות דבר אחר ישא חן וחסד בעיני
 כל רואיו.

(דבך מאח מערכת נ אות ח)

עור ארנבת

עור הארנבת יחמם חימום טוב ויעיל מחוללי
 העצבים, וכל שכן לזקנים.

(הנהגת הבריאות להרמב"ם)

לנצח אויבים ומכירת סחורה

לנצח אויבים קח ביצה נמלה (אמיזע מוראנגעל)
 ותשים אותה בעור נחש ותתלה עליך, ואם תשים
 הביצה נמלה בעור נחש ותתן אותה בהסחורה אז
 תמכור במהרה.

(דרכי חיים אות קיה)

בשדה השמיטה

פנינים מתוך שיעורו השבועי של הרב"ג
 אברהם יעקב סלמון שליט"א

להנחיל אוהבי י"ש - יובלות וש'מיטה

כתב בספר 'הרי בשמים' (ר"פ בהר): במדרש, זה
 שאמר הכתוב 'להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם
 אמלא' (משלי ח), ובזוה"ק: 'יש' נוטריקון יובלות
 שמיטות. ואפשר לומר הכונה, שהנה יסוד
 ושורש העבודה, הוא האמונה שיאמין במציאותו
 ואחדותו ית"ש, שרק עי"ז יוכל האדם להשיג
 קנין והשלמת נפשו, וכמו שאמרו במכילתא
 (בשלח ו', עה"פ ויאמינו בה) באריכות וז"ל: גדולה
 האמונה שהאמינו ישראל במי שאמר והיה
 העולם, שבשכר שהאמינו בה' שרתה עליהם רוח
 הקודש ואמרו שירה, שנא' 'ויאמינו בה' ובמשה
 עבדו, אז ישיר, וכן אתה מוצא שלא ירש אברהם
 אבינו ע"ה העוה"ז והעוה"ב אלא בזכות האמונה
 שהאמינו בה, שנא' 'והאמינו בה' ויחשבה לו צדקה'
 (בראשית ט"ו), וכן אתה מוצא, שלא נגאלו ישראל
 ממצרים אלא בשכר האמונה, שנא' 'ויאמן העם'
 כו', וכן אתה מוצא שאין הגלויות מתכנסים אלא
 בשכר האמונה שנא' 'אתי מלבנון כלה וגו' תשורי
 מראש אמנה' עי"ש. וכמו"כ מצינו שישאל בעת
 צאתם ממצרים היה האמונה חזקה וגדולה אצלם
 מאד, וכמו שהקרא מעיד עליהם: 'זכרתי לך חסד
 נעוריי וגו' לכתן אחרי' וגו', ועכ"ז לא עלה בלבם
 להרהר אחרי הקב"ה.

והמקור הטוב הרוצה להיטיב, רצה שישארו
 ישראל באמונה הזאת לעולם, ויהיה תקוע וקבוע
 בלבם שלא יזוז מהם ומדורותיהם, בעבור שע"י
 האמונה ישיגו השלמת וקנין נפשם להנחיל
 עוה"ז והעוה"ב, היינו ע"י האמונה שיאמינו בה,
 יתרחקו מכל עבירות, וירדפו אחרי תורת ה'
 ומצותיו וכו'.

ולכן נתן הקב"ה לבני" מצות שמיטות הארץ,
 שזה יכה שורש בלב כל נפש ישראלי, שיאמין
 במציאותו ית"ש וכו', שהשמיטה הוא יסוד
 האמונה והבטחון וכו', והיוצא לנו מכ"ז וכו',
 שקיום מצות שמיטות ויובלות יכה שורש בלב
 נפש ישראלי להאמין במציאותו ואחדותו ית"ש,
 ועי"ז יזכה לנחול ב' עולמות, ומעתה א"ש
 דברי המדרש וכו' ושבתה הארץ שבת לה' וגו',
 שמצות שמיטות הארץ יכה שורש האמונה בלב
 איש ישראלי, ועי"ז כך יזכה לב' עולמות, עוה"ז
 ועוה"ב, וזהו שאמה"כ: להנחיל אוהבי י"ש
 (שמיטין ויובלות), היינו שחפץ הקב"ה שינחילו זרע
 ישראל אוהבי עוה"ז ועוה"ב, ע"כ נתן להם מצות
 שמיטין ויובלות, ועי"ז יזכו ואוצרותיהם אמלא.

עומק הבאר

עיונים בפרשת השבוע
מחנה: יחודה שלפוברסקי שלי"ט א'
מרבני לומדי בית מדרשינו ב"ב

בענין שבירת הלוחות - שורש חורבן ביהמ"ק / לפרשת פנחס (לאחר שנשמט מג'ריון שעבר)

לרגל יומא דהילולא של הרה"ק משטפנשט נכתבו בענין שבירת הלוחות שיידי למיתת צדיקים, כדאיאת בירושלמי (יבמא א, א) למא נסמכה מיתת אהרן לשבירת הלוחות לומר שקשה מיתתו של צדיקים לפני הקב"ה כיום שנשתברו בו הלוחות (והובא ברש"י דברים י, יז), וכ' ע"ז במשנת ר' אהרן (להגרא קוטלר זצ"ל) בהספדו על רבינו הגר"ז מבריסק זצ"ל: ידוע שהלוחות היו הכתובה בין הקב"ה לכנס"י וכו', נמצא שהלוחות היו את הקשר שבין ישראל להקב"ה ושבירתן הוא ניתוק הקשר וכו', וא"כ מה נוראה היא ההשוואה בין מיתת צדיקים לשבירת הלוחות. ומבאר מזה דעצם מציאותו של צדיק בדור מהווה קשר בין ישראל לאביהם שבשמים, ועם העדרו מתנתק הקשר, כשבירת הלוחות שהיתה קריעת שטר הכתובה בין הקב"ה לכנס"י. עכ"ל. וגם יש בזה מענין דימא הרי שבירת הלוחות אירעה ב"ז בתמוז החל בשב"ק זה.

מדוע נמנית שבירת הלוחות בין הצרות השייכות לחורבן ביהמ"ק

תקופת ימי בין המצרים מתחילת י"ז בתמוז עד תענית ט' באב, היא תקופה שלימה של אבילות על חורבן בית מקדשינו. ועניינם של שתי תעניות אלו מבואר במתנ"י במס' תענית (כ"ד) ה' דברים אירעו את אבותינו ב"ז בתמוז, וה' בתענית באב, ב"ז בתמוז נשתברו הלוחות, ובוטל התמיד והבוקעה העיר ושרף אפוסטמוס את התורה והעמיד צלם בהיכל. בתשעה באב נגזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ, וחרב הבית בראשונה ובשניה, ונלכדה ביתר ונחרשה העיר ע"כ.

והנה בפסוק התענית של י"ז בתמוז וט' באב נקבעו על חורבן ביהמ"ק והדברים שייכים אליו, וא"כ צ"ב מדוע נמנה ענין שבירת הלוחות בהדי דברים שאירעו ב"ז בתמוז (ועליהם נקבע התענית), ולא"כ מה שייך שבירת הלוחות שאירע בחטא העגל לחורבן ביהמ"ק.

ולא מסתבר לומר שהתנא מנה גם דברים שאינם שייכים לחורבן, דהנה צום י"ז בתמוז מקורו מדתכ"ב (וכירה ח, י"ט) 'כה אמר ה' צבקות צום הרביעי' (י"ז בתמוז) וצום החמישי (ט' באב) וצום השביעי (צום גדליה) וצום העשירי (י' בטבת) יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים' וגו', כדאיאת ב"ר (י"ח), ואיתא בגמ' שם דבזמן שיש שלום (ויד ישראל תקפה על עבריהם, כמו בזמן בית שני) ומבואר דזה נקבע על חורבן ביהמ"ק, ומה שלעתיד יז' היה לששון ולשמחה זה אין כ"כ ראייה כיון דלעתיד יהיה התיקון השלם, וגם חטא העגל שבגללו נשברו הלוחות יתוקן, אבל מהא דבכל זמן שיש שלום א"צ לצום, וכמו שהיה בזמן בית שני, א"כ מוכח הדצום נקבע על החורבן והגלות. וא"כ צריך להבין כנ"ל מה שייך נשתברו הלוחות לענין זה.

ובשלמא מה שנמנה במתנ"י הצרה של ת"ב 'שגזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ', א"ש, אף דגם זה היה הרבה שנים לפני חורבן בניגרת המעשה מיגלים, מ"מ הרי זה היה השרש של הכנייה של חורבן הבית, כמבואר בגמ' (תענית כ"ט): אמר רבא אר"י אותה לילה (של חטא המרגלים) ליל ט' באב היה, אמר להם הקב"ה אתם בכיתם בכיה של חנם, ואני קובע לכם בכיה לדורות ע"כ. אבל שבירת הלוחות לכא"ו מאי שייכת לחורבן ביהמ"ק.

וכנ"ל זה הוקשה להגרא קוטלר זצ"ל, וכ' (במשנת ר' אהרן) וז"ל: והנה החורבן והגלות יסודם באלו הימים מ"ז בתמוז עד ט' באב וכו', והכל נסתב ממעשה העגל ומחטא המרגלים שנעשו ב"ז בתמוז ובליל ט' באב, ונגרם בכיה לדורות ונגרם החורבן והגלות בימים אלה עכ"ל. הרי שכ' שגם מעשה העגל עם מעשה המרגלים הם היסודות והשרשים לחורבן ביהמ"ק שאירע אחרי הרבה דורות. וכ"כ אח"ז וז"ל: חמשה דברים אירעו לאבותינו וכו', וכולם נמשכים מהרדי וכו', וכולם הם כתוצאה משבירת הלוחות שעשו שורש רב את העגל וכו', ומזה נסתב החורבן וכו' עכ"ל.

וממילא לפי"ז מובן מה שנמנית 'שבירת הלוחות' בה' הדברים שאירעו ב"ז בתמוז, כי באמת גם שבירת הלוחות שייכת לחורבן, ואדרבה היא גם השרש לכל החורבן, שהחורבן בא כתוצאה משבירת הלוחות.

אך כ"ז טעון ביאור רב, כי איך באמת שייך ענין שבירת הלוחות לחורבן ביהמ"ק, ואיך באמת נחשבת שבירת הלוחות כשורש לכל החורבן וצ"ב

ללא שבירת הלוחות אינו כל אומה ולשון שולטת בה'
וכ' בס' ירח למועדים (להגרא אולשין שלי"ט א) לבאר בזה ע"פ מה שאמרו חז"ל (עירובין ג"ה) אלמלא לא נשתברו לוחות הראשונות וכו' אין כל אומה ולשון שולטת בהן, ובאו ע"ז ליד מחלוקת ולא אל תקי חרות אלא חירות ע"כ, אשר מבואר בזה שכל מה שיכלו האומות לבוא ולשלוט בעמ"י בכל הדורות ובזמן החורבן היה רק מחמת שבירת הלוחות, ולכן שפיר נחשבת שבירת הלוחות בכלל החורבן, כי כל החורבן התרחש רק ע"י נשתברו הלוחות שע"י ניתן יד ופתח לאומות לשלוט על ישראל ולהחריב את ביתנו. והביא שכן כ' כבר בס' סדר היום (סדר ארבע תעניות) שכ' וז"ל: יום י"ז בתמוז אירעו לאבותינו חמשה דברים, הא' נשתברו הלוחות וכו' וזהו היתה צרה גדולה ועצומה לכל ישראל וכו' שהיה כתוב בהם חירות מלאך המוות וכו' חירות מלשונות מלכות וכו' וזהו רעה גדולה מכולם, עכ"ל. ומבואר בדבריו שמה ששבירת הלוחות נמנה בין החמשה דברים שאירעו ב"ז בתמוז הוא מצד שבשירת הלוחות איבדו את ההגנה של חירות משעבוד מלכויות.

לא בירכו בתורה תחילה' גרם לשכחת התורה
עוד כ' בס' ירח למועדים, שיש לבאר הענין באופ"א, והוא עפ"י דברי נפלאים שכ' הצ"ח (בספר מס' ברכות ט"ד) שעמד שם על דברי חז"ל (גדרים פ"א) דאיאת שם מאי דכתיב 'מי האיש החכם ויבן את זאת, דבר זה נשאל לחכמים ולבניאים ולא פירושוהו, עד שפירושו הקב"ה בעצמו, דכתי' ויאמר ה' על עובם את תורתא אשר נתתי לפניהם ולא שמעו בקולי ולא הלכו בה', היינו לא שמעו בקולי היינו לא הלכו בה, אר"י א"ר שאין מברכין בתורה תחילה ע"כ. הרי מבואר שהסיבה שאבדה הארץ היתה משום שלא ברכו בתורה תחילה, וזה מה שהשיב הקב"ה על עובם את תורתו.

והק' הצ"ח דאך אמרו שהחורבן היה משום שלא בירכו בתורה תחילה, הלא בגמ' (ויבא ט"ו) מבואר החורבן בית ראשון נגרם מחמת שהיה בהם ג' עבירות החמורות ע"ז ג"ע ושפ"ה, והיה להם להחכמים ולהנביאים להשיב שמשום זה אבדה הארץ, וגם מדוע באמת השיב הקב"ה שזה היה מחמת עובם את תורתו ולא מחמת הג' עבירות וצ"ב.

והרחיב שם הצ"ח באריכות בדברים ליישב הסתירה, ונביא כאן תמצית דבריו, ומתחילה הקדים הצ"ח לבאר שבאמת אפ"י אם היה בידם ג' עבירות החמורות, היה ראוי להם להנצל מליעוש עליהם, כי כבר אמרו חז"ל שע"י מדת השלום שיוצלים ישראל אפ"י אם יש בידם חטא ע"ז, דאיאת במדרש (בר"ר ל"ח, ט) רבא אומר גדול השלום, שאפ"י ישראל עובדים עבודת כוכבים ושלום ביניהם, אמר המקום כביכול איני יכול לשלוט בהם כיון ששלום ביניהם, שנא' חבור עצבים אפרים הנח לו (הושע ד, י"ג), אבל משנחלקו מה הוא אמר חלק ליבם עתה יאשמו חתולה, הלא למדת גדול השלום ושנואה המחלוקת ע"כ. (וכע"ז הביא הח"ח בספרו שמירת השלום (שער הזכירה פ"ח) והביא עוד מהירושלמי (פאה א, א) שדורו של אחאב אף שהיו עובדי ע"ז היו יורדין למלחמה ונצחקו, מפני שלא היה בהן דלתוריא וכו', עכ"ל ע"ש ע"ד. וכי מבואר בדברי החרדים (פ"ו) והוסף עוד יותר ששכחה בשלום אין שום עון ויכול לגרום סילוק שכינתו מעליהם ע"ש). וממילא עפ"י"ז ביאר הצ"ח דעל כן לא השיבו החכמים והנביאים שאבדה הארץ מחמת ג' העבירות החמורות, כי הרי באותו זמן היה שלום בישראל, וידעו שבדואר מגנת עליהם מדת השלום מליעוש אפ"י על ג"ע החמורות, ולכן לא ידעו על מה אבדה הארץ. וצ"ב לכא"ו מה שייך לומר דהם היו בשלום, אם היה ביניהם שפ"ד שהוא א' מהג"ע. עד שפירושו הקב"ה בעצמו שאבדה הארץ על עובם את תורתו, וזה ברוב בתורה תחילה, והיינו דכיון שלא ברכו בתורה תחילה נפגמה מדת השלום בישראל (כ"ב וכו'), וע"י איבדו את ההבנה של מדת השלום, וממילא שוב חזרו ונעשו על ג"ע החמורות. וביאר יסוד הדברים דמדת השלום בישראל הוא מכת התנ"י, כשאוה"ל (ברכות שם) ת"ח מרבים בלום בעולם, אבל באותו דור התחילה שכחת התורה להתפשט בין החכמים, ומתוך כך נתרבו המחלוקות ביניהם כי התחילו לשכוח מה שמעמו מרובם, ומתוך שהיו מחלוקות ביניהם נפגמה מדת השלום ביניהם, ממילא ע"י נפגמה מדת השלום גם בין יתר העם, כי אם אין שלום בין הת"ח, אינם מרבים שלום בעולם.

ובזה בא הצ"ח לביאורו בהא דלא בירכו בתורה תחילה, דכל עיקר הסיבה שבאו לידי שכחת התורה היה מחמת שלא בירכו בתורה תחילה, כי ברכות התורה היא 'סגולה נפלאה' לשמירת תורתו שלא תשתכח ממנו, כי קודם

הברכה היא בבחינת 'תורת ה', ואחר הברכה היא נעשית 'תורת' כי ניתנת לו במתנה, וע"י אינו שוכח אותה, וכיון שבדור החורבן לא בירכו בתורה תחילה, התחילו לשכוח תלמודם ומה שמעמו מרובם, ובאו ע"ז ליד מחלוקת ולא היה שלום ביניהם, וממילא לא היה שלום גם בין העם, וכיון שכן לא היה להם ההגנה של מדת השלום, עד ששוב חזרו ונעשו על הג"ע החמורות, עכ"ל בקיצור.

נמצא מבואר מדברי הצ"ח דבר נורא, שכל עיקר שורש הסיבה של חורבן ביהמ"ק היה שכחת התורה, דכיון שלא ברכו בתורה תחילה, התחילו לשכוח את התורה, ומתוך כך איבדו את מדת השלום ונתגלגל כל החורבן, אבל אם היו מברכים בתורה תחילה לא היו באים לידי שכחת התורה, וממילא היה שלום ביניהם, ומתוך כך לא היה הבית נחרב.

אלמלא נשתברו הלוחות לא נשתכחה תורה מישראל

מעשה לפי"ז יש לבאר היטב איך שייך ענין 'שבירת הלוחות' לחורבן ביהמ"ק, כי הרי אחז"ל (עירובין ג"ה) מאי דכתיב חרות על הלוחות, אלמלא לא נשתברו הלוחות הראשונות לא נשתכחה תורה מישראל ע"כ. נמצא מבואר שכל עיקר ענין שכחת התורה בישראל בא מחמת שבירת הלוחות, כי בלוחות הראשונות היה מעלה של חירות שהתורה היתה נחקקת בלחמדם עד שלא היתה משתכחת ממנו, אך כאשר נשתברו הלוחות איבדו ישראל מעלה זו, ומאז ועד עתה שולטת שכחת התורה בישראל. ועי' דבר נאה בשל"ה (פ"ר ויק"פ אות ט"ז) וז"ל: וזהו פ"י מאז"ל (ברכות ח"ה) הוזהרו בזמן ששכח תלמודו, שהרי שברי לוחות מונחין בארון, ר"ל לא תאשימהו ששכח, כי ענין לוחות שנשתברו גרם זה הדבר עכ"ל.

ובביאור מה שבלוחות הראשונות לא היה שכחה, עי' בפרש"י בעירובין, ובמהר"ל (בדרוש עה"ת עמ' ל"ט) ביאר יותר שבלוחות הראשונות היתה תורת השי"ת לישראל בחיבור גמור, אבל בלוחות אחרונות שזה היה מעשה אדם והמכתב מכתב אלקים וכו', אין האדם במעלה והכנה העליונה לקבל תורה באופן שתתחבר אליו לגמרי.

ע"י שכחת התורה אין מקום לשכינה לשרות בתוכינו

והוסיף בירכו למועדים, דיש להוסיף עוד טעם, מלבד הטעם שכ' הצ"ח, מדוע גרמה 'שכחת התורה' לחורבן ביהמ"ק, דהנה כ' הב"ח הידוע (פי מ"ז) בענין עויבת התורה של דור החורבן, וז"ל: ונראה דכונתו ית' מעולם היתה שנהיה עוסקים בתורה כדי שתתעצם נשמתנו בעצמות ורוחניות וקודשת מקור מוצא התורה וכו', ואם היו עוסקים בתורה על הכונה הזאת, היו המה מרכבה והיכל לשכינתו ית', שהיתה השכינה שורה ממש בקרבם כי 'היכל ה' המה' (ירמיהו ז, ד), ובקרבם ממש היתה השכינה קובעת דירתה וכו', אבל עתה שעברו חוק זה שלא עסקו בתורה כי אם לצורך הדברים הגשמיים וכו', ולא נתכוונו להתעצם ולהתדבק בקדושת ורוניות התורה, ולהמשיך השכינה למטה עכ"ל. וכו', בזה נעשו שנסתלקה השכינה מן התענוגים, עכ"ל. (וע"ש בב"ח שביאר בזה משאח"ל שהחורבן היה משום שלא ברכו בתורה תחילה). ועפ"י דברי הב"ח י"ל דה"ה לענין שכחת התורה, שכאשר באים ישראל לידי שכחת התורה, הר"ז גורם ג"כ שנסתלקה השכינה מתוכם, כי רק כאשר יש בהם תורה שהם דבוקים בה ואינה משתכחת מהם שורה בהם השכינה בתורה שבקרבם, כי הקב"ה משרה שכינתו על התורה שהיא המעון לשכינה, אבל כאשר האדם בא לידי שכחת התורה, ואינו דבוק בתורה באופן שאינה משתכחת ממנו, אין מקום להשכינה בקרבו, ולכן זה שלא ברכו בתורה תחילה, ששכחו בתורה כד' הצ"ח, זה גרם לחורבן, ממילא לפי"ז מתבאר עוד סיבה ששבירת הלוחות שייכת לחורבן ביהמ"ק, וממילא נמצא שכל זה אירע מחמת שבירת הלוחות במדבר, כי הרי כל עיקר ענין שכחת התורה נחתש ע"י שבירת הלוחות, ולכן שפיר נמנית שבירת הלוחות בין הע' דברים של תענית י"ז בתמוז.

ובס' יערות דבש (א, ב) כ' וז"ל: וכל עיקר הגלויות הוא שכחת התורה, ולולא שהיו ישראל שוכחים התורה בגולה היו נגאלים כבר עכ"ל. ועל כן נתבונן היטב ביום צום תעניתנו של י"ז בתמוז להבין ולהכיר איך שמהעשה שבירת הלוחות היה סיבה שורש לכל החורבן, משום שהחורבן בא מחמת שכחת התורה וכמשנ"ת. ובוזה נתחזק בעסק התורה בקנייניה ולשמרה בשמירה מעולה שלא תשתכח מאיתנו, ונזכה לגאולה השלימה וכל הצומות יהפכו לששון ולשמחה ולמועדים טובים.

עזמק הבאר

עיונים בפרשת השבוע
מחנה"ג יהודה שלפונרסקי שליט"א
מרבני לומדי בית מדרשינו ב"ב

בענין על מה אברה הארץ - על עזבם את תורת / לפרשת מטות

על עזבם את תורת - שלא בירכו בתורה תחילה

איתא בגמ' (נדרים פ"א): "דאר" א"ר מאי דכתיב (רמיה ט', י"א) 'מי האיש החכם ויבן את זאת, דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולא פירושוהו, [ופירש"י והרא"ש דהא דכתיב 'מי האיש החכם' היינו חכמים, ואשר דבר פי ה' אליו ויגידהו] היינו נביאים, ורש"י הוסיף דגם שאלו למלאכי השרת, וכן הוסיף בהגהות הב"ח, וגם זה נשמע מהא דמאשר דבר פי ה' אליו ויגידהו] עד שפירשו הקב"ה בעצמו דכתיב ויאמר ה' על עזבם את תורת אשור נתתי לפניהם ולא שמעו בקולי ולא הלכו בה, היינו לא שמעו בקולי' והיו שפירשו חז"ל על עזבם את תורת - שלא בירכו בתורה תחילה ע"כ. הרי מבואר שהסיבה שאבדה הארץ היתה משום שלא בירכו בתורה תחילה, והוזה מה שהשיב הקב"ה 'על עזבם את תורת', וכ"ה בגמ' ב"מ (פ"ה).

ותמחו המפרשים, איך יתכן שמחמת חטא קל של ביטול ברכת התורה אבדה הארץ, וכן הקשה הב"ח (פ"ה מ"ו) וז"ל: ואיכא לתמוה טובא למה יצא מלפניו להענישם בעונש גדול ורם כזה על שלא ברכו בתורה תחילה, שהוא לכאורה עבירה קלה עכ"ל, וכן הקשה התורת חיים (בב"מ שו"ו): ועוד דאין סברא כלל שבשביל חטא קל שלא ברכו בתורה תחילה נאבדה הארץ עכ"ל.

והנה בשאגת אריה (ט"ו כ"ד) הוכיח מזה דבהכרח חובת ברכת התורה מדאורייתא היא, דאילו היתה רק מדרבנן לא היו נענשים ע"ז בעונש כה חמור, עיי"ש. אך יש להעיר דלכאורה גם בזה לא מיושב כה"צ, כי אפילו אם חובת ברכת התורה הוא מדאור, סו"כ"ס איך נענשו על ביטול חובה זו בעונש כ"כ חמור וצ"ע.

וכדי ליישב יש להקדים דהנה באמת עיקר מה שאז"ל שאבדה הארץ משום שלא בירכו בתורה תחילה צ"ב, כי הרי בפסוק כתוב 'על עזבם את תורת', דמשמע שעזבו את התורה ולא עסקו בה, ומדוע נטו חז"ל ופירשו דאינו כפשוטו, אלא שלא בירכו בתורה תחילה.

החכמים והנביאים לא ידעו משום שזה היה בעזמק הלב

וכבר עמד ע"ז הר"ן (פ"ה ו' וז"ל): ומצאתי במגילת סתרים של הרב רבינו יונה ז"ל דקרא הכי דייק דעל שלא בירכו בתורה תחילה אבדה הארץ, דאם איתא 'על עזבם את תורת' כפשוטו משמע, שעזבו את התורה ולא היו עוסקין בה, כשנשאל לחכמים ולנביאים למה לא פירושוהו, והלא דבר גלוי היה וקל לפרש, אלא ודאי עוסקין היו בתורה תמיד, ואילו הפיכך היו חכמים ונביאים מתיים על מה אבדה הארץ, עד שפירשו הקב"ה בעצמו שהוא יודע מעמקי הלב שלא היו מברכין בתורה תחילה, כלומר שלא היתה התורה חשובה בעיניהם כ"כ שהיה ראוי לברך עליה שלא היו עוסקין בה לשמה, ונתן כך היו מזלזלין בברכתה, והיינו לא הלכו בה' כלומר כבודתה ושמה, אלו דברי הרב החסיד ז"ל, והם נאים למי שארמם עכ"ל.

הרי שביאר דמה שלא הבינו החכמים והנביאים שהסיבה שאבדה הארץ היתה משום שלא ברכו בתורה תחילה, היינו משום שבאמת טעם זה שלא ברכו בתורה תחילה אינו מצד ביטול קיום חובת הברכה, אלא יסוד הטעם הוא מצד שורש הסיבה שלא ברכו בתורה תחילה, והוזה משום שלא היתה התורה חשובה בעיניהם כ"כ שהיה ראוי לברך עליה, ואת זה לא הבינו החכמים והנביאים, רק הקב"ה שידוע מעמקי הלב ידע שהסיבה לכך היתה משום שלא היתה התורה חשובה בעיניהם, ומשום כך אבדה הארץ.

אך עיווין להלן בדברי המהר"ל ש"כ שבודאי היו מברכים את גוף ברכת תחילה, אך שלא בירכו עליה כבונת הלב, עיי"ש. ולפי"ז פשוט יותר מה שלא הבינו החכמים והנביאים, דכיון שבאמת בירכו בתורה לא הבינו את סבת החורבן, רק הקב"ה שידוע מעמקי הלב ידע שלא היו מכוונים בברכת התורה כראוי.

וכיסוד דברי הר"ן בשם הרבינו יונה מבואר גם ברש"י (ב"מ פ"ה ד"ה שלא) ש"כ וז"ל: שלא ברכו בתורה תחילה, כשהיו עוסקין בתורה לא היו מברכין לפניו וכו', וכיון דלא מברכי גליא דעתייהו שאינה מתנה חשובה להם עכ"ל,

הרי מבואר בדבריו דעיקר התביעה לא היתה על ביטול קיום חובת ברכת"ת, אלא על מה שלא היתה התורה 'מתנה חשובה' לברך עליה.

חוסר בחשיבות התורה - נעזיבת התורה

ונמצא לפי"ז דמה שהתבטא הנביא שטעם החורבן היה 'על עזבם את תורת', פירושו שלא החשיבו את התורה כראוי, וכיון שלא החשיבו כראוי, הוא בחינה של עזיבה, והוזה שפירשו חז"ל על עזבם את תורת - שלא בירכו בתורה תחילה.

ובס' דברי יחזקאל (להג"ר יחזקאל ברנשטיין זצ"ל ר"מ סלבודקא דליטא) בהקדמה הביא דברי רש"י והר"ן הנ"ל והקשה בזה"ל: והדבר מתמיה דמאחר שעסקו בתורה תמיד כ"כ עד שהחכמים והנביאים לא הרגישו רפיון כלל, אמאי קאמר על עזבם את תורת, (הכח העישן מצוה ט"ו), ביטול חובת ברכת התורה וז"ל: שנצטוונו להודות לשמו ית' בכל עת ואלינו עכ"ל, ומבואר בדבריו דיסוד חובת ברכת"ת הוא חובת הודאה להקב"ה על שנתן לנו את התורה. אמנם כשנדקדק נראה שבאמת טמון בלשון הרמב"ן עוד נקודה, דיסוד חובת הודאה זו הוא להודות על מה שהתורה שניתנה לנו הוא 'הטובה הגדולה', והיינו שאי"ז רק אחת מן הטובות שעשה לנו הקב"ה, אלא זוהי 'הטובה הגדולה', וע"ז חייבים אנו לתת הודאה לשמו על מה שהטיב לנו ונתן לנו את תורתו שהיא 'הטובה הגדולה'.

מהות ברכת התורה - הודאה להקב"ה

ונראה לבאר יסוד הדברים עפ"י מש"כ הרמב"ן בהשגות לסה"מ של הרמב"ם (שכתב העישן מצוה ט"ו), ביטול חובת ברכת התורה וז"ל: שנצטוונו להודות לשמו ית' בכל עת ואלינו עכ"ל, ומבואר בדבריו דיסוד חובת ברכת"ת הוא חובת הודאה להקב"ה על שנתן לנו את התורה. אמנם כשנדקדק נראה שבאמת טמון בלשון הרמב"ן עוד נקודה, דיסוד חובת הודאה זו הוא להודות על מה שהתורה שניתנה לנו הוא 'הטובה הגדולה', והיינו שאי"ז רק אחת מן הטובות שעשה לנו הקב"ה, אלא זוהי 'הטובה הגדולה', וע"ז חייבים אנו לתת הודאה לשמו על מה שהטיב לנו ונתן לנו את תורתו שהיא 'הטובה הגדולה'.

התורה - הטובה הגדולה מכל הטובות

וב'חובות הלבבות' (שער הבחינה פ"ה) כ' וז"ל: והגדולה שבטובות שהיטיב בהם הבורא לאדם, והראיה החזקה עליה, התורה הנתונה למשה נביאו ע"ה עכ"ל, והיינו שאף שהקב"ה מטיב לנו בלי שיעור ובלו גבול, הן ברוחניות הן בגשמיות, וכמו שאנו אומרים באריכות בתפלת 'נשמת כל חי': ואילו פינו מלא שירה כים וגו' אין אנתנו מספיקים להודות לך ה"א וגו' על אחת מאלף אלפי אלפים ורבי רבבות פעמים הטובות שעשית עם אבותינו ועמנו וגו', מ"מ הטובה הגדולה העולה על כולנה ואין למעלה ממנה, היא הטובה שנתן לנו הקב"ה כלי חמדתו היא התורה הקדושה.

וברוח חיים להגר"ח מוולאז'ן (על אבות פ"ד מ"א) כ' וז"ל: בקשת הבנת התורה הדעת והבינה מהש"ת, אשר זה הוא יותר יקר מכל יקר התבל ומלואה הארץ והדרים אלף אלפים ככה וכו', וכשיעורנו ה' בזה ישיכיל שוכה מתנה רבה מאת ה' ולא בכוחו גבר עכ"ל.

ובפ"י החסיד יעב"ץ (אבות פ"ד מ"א) כ' וז"ל: החסד האמיתי שהש"ת עושה עם ברייתו הוא חנינת הדעת לעבודתו ית', כאמרו 'ותורתך חנני' (תהלים קי"ט) עכ"ל.

ויש להוסיף משאחז"ל (ע"י ירושלמי פאה א' א) כל חפצין לא ישוו בה, ואפי' חפצי שמים, כל המצוות אינן שוות לדבר אחד מהתורה, והיינו שהתורה היא למעלה מכל המצוות, והרי זה פשוט שהתורה היא יותר מכל כסף זהב שבעולם, כדכתיב 'טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף', 'הנחמדים מזהב ומפז רב' וגו', ועוד הרבה פסוקים ומאמרי חז"ל, וא"כ נמצא שהתורה היא יותר מכל הטובות שנמצאות בעולם, בין הרוחניות וק"ו הגשמיות.

וממילא עפ"ז מתבאר מש"כ הרמב"ן דיסוד חובת

ברכה"ת הוא להודות להקב"ה על 'הטובה הגדולה' שעשה לנו הקב"ה שנתן לנו את התורה, כי יש בזה חובת הודאה מיוחדת יותר מכל הטובות, כי טובת חנינת התורה היא 'הגדולה שבטובות' שעשה לנו הקב"ה, כמש"כ החוה"ל, וע"ז חייבים אנו להודות לה' ביותר, על אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו.

ובמשך חכמה (פ"ר כי תבא כ"ח מ"ח) כ' עפ"י החוה"ל הנ"ל וז"ל: וכבר התבונן החסיד [בעל חוה"ל] בשער הבחינה (פ"ה) ז"ל, והגדולה שבטובות שהיטיב בהם הבורא לאדם וכו' התורה הנתונה למשה נביאו ע"ה [עכ"ל החוה"ל], ע"ז צריך האדם לשמוח ולתת שבח והודיה להש"ת מעומק הלב, ולהתנחם בזה על כל מדוי לבבו והמקרים המעיקים לו בשנות ימי חייו הספורים המועטים בעולם הנפסד והעובר עכ"ל. והיינו דמכיון שהתורה שניתנה לנו היא מתנה גדולה ויקרה יותר מכל הטובות שבעולם חייבים אנו להודות ולהלל להקב"ה על מתנה זו מעומק הלב, ודו"ק בלשון המשך חכמה 'מעומק הלב', והיינו דכדברי הר"ן בשם הרבינו יונה ורש"י הנ"ל שצריך האדם להכיר בכך שהתורה היא מתנה חשובה, וכלשון הרמב"ן שהתורה היא הטובה הגדולה שבכל הטובות שעשה לנו הש"ת, ואם חסר בערך זה שמעריכים את התורה, זהו חסרון גדול מאד שע"ז נאמר 'על עזבם את תורת' ח"ו וכמשנ"ח, והוזה מש"כ המש"ח שההודאה צריכה להיות מעומק הלב.

וביותר מצינו לשון בדברי מרן הגר"א קוטלר זצ"ל: 'כל חיי האדם בעוה"ז, שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה אינם מספיקים כדי להכיר טובה על שווכה ללמוד תורה, ויותר מזה התבטא הג"ר אברהם [אחי הגר"א מוילנא] זצ"ל, בעל מעלות התורה: אלו חי אני אלף אלפי שנים לא הייתי מספיק להודות לו על כל רגע שנתן לי חיות שאוכל להודת בתורתו' ע"כ. ועל כן מוטל על האדם לעשות עכ"פ מה שביכולתו לעשות, ולהודות להקב"ה בכל יום ויום בברכה"ת על הטובה הגדולה שעשה לנו שבחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, שהיא הטובה הגדולה מכל הטובות.

לא בירכו בתורה - היה חסר בהכרת טובה ובתורה על התורה

מעתה עפ"י"ז מובן ביותר מש"כ הר"ן ורש"י הנ"ל שדור החורבן לא ברכו בתורה תחילה משום שלא היתה התורה מתנה חשובה בעיניהם כ"כ לברך עליה, כי מאחר שנבאר שיסוד חובת הברכה הוא משום חובת 'הודאה' על הטובה הגדולה שבטובות שעשה לנו הקב"ה בחנינת התורה, והם לא החשיבו את התורה כ"כ, לכן לא בירכו והורו עליה.

וכן מבאר הגר"א קוטלר זצ"ל: ובאמת הרי החורבן עצמו נמשך ממיעוט התורה, כמבואר בנדרים (פ"א) וכו' שלא ברכו בתורה תחילה. ופירש שם הר"ן וכו', והביאור הוא שהאימנו בתורה ובמצוות, וקיימו חיובי התורה, גם בעסק ועמל תורה, אך לא הכירו האושר הגדול שבתורה שבלעדא אין תכלית כלל לבריאה, ושכל התכלית הנצחית לחיי עולם הוא רק בתורה, וממילא לא הכירו בגודל חיוב ההודאה עליה וכו'. וע"ז אמרו בירושלמי (פ"א דחגיגה ה"ו) ויתר הקב"ה על ג' עבירות חמורות ולא יתן על מאסה של תורה וכו', ושכרה זו של חשיבות התורה חסירה עכ"ל.

וגדולה מזאת מצינו בלשון המהר"ל (בהקדמה לס' תפארת יחזקאל) ש"כ וז"ל: ואל יקשה לך למה לא היו מברכין בתורה תחילה, שאין פירוש הברכה [כלומר שאין כונתם על] הדיבור בפה בלבד, דודאי הדיבור בפה היו מברכים, אבל הכונה על הברכה בעצמה [כלומר תוכן הברכה], היא האהבה הגמורה והדיקות אל הש"ת, לאהוב הש"ת במה שנתן תורה, והוזה ענין הברכה וכו', ובפרט על הטובה הגדולה שהיא התורה, שהיא טובה על הכל וכו' עכ"ל.

ועפ"י כ"ז מתיישב היטב משה"ק המפרשים איך יתכן שעל חטא קל כזה אבדה הארץ, דלמשנ"ת החטא הוא עמוק וחמור שהתורה לא היתה חשובה כ"כ בעיניהם ח"ו. וכפי כמה שנתחזק להכיר בחשיבות התורה, נוכח לתקן את מה שפגמו, ולהשיב שכנינתו לבית קדשנו בב"א. [המאמר נערך ע"פ הס' ירח למועדים - בין המצרים].

באר בשדה - שטפנשט

מצבות מספרות

מאזרחי ישיבת הרב אברהם יעקב סלמן שלישי אב"ד ירושלים

מצבת קברו של רבי יעקב קאפיל מפאשקאן יאס בבית העלמין ביאס למרגלות אהל ציון קברו של הרה"ק משטפנישט משמאל לוח השיש והכיתוב על המצבה

הגה"צ רבי יעקב קאפיל הגר זצ"ל רבה של פאשקאן

נסתלק ר"ח מנחם-אב תש"כ ומנו"כ בביה"ח ביאס

הפרענומערעאנטין לס' "מנחת ערב" טאלשווא תרע"א: פאשקאן. "הרה"ג שלשלת היוחסין ב"ק ר' יעקב האגער שליט"א". וכן בס' "פסקי אליהו" חלק ב' להגה"ח רבי אליהו פוסק, סעיפי תרפ"ט.

לאחר פטירת חותנו הגאון רבי יצחק אייזיק טייביש - רבה של פאשקאן - בט' בסיון שנת תרע"א. עלה רבי יעקב קאפיל למלא את מקומו של חותנו ולכהן על כסא הרבנות של העיר פאשקאן. באחרית ימיו קבע את מושבו בעיר יאס וכיהן כאחד מרבניה החשובים של יאס, עם התיישבותו בעיר נתקבל על

שמעלקא אב"ד יאס) רבה של פאשקאן, ומחבר ספר 'מנחת יצחק' עה"ת (לבוש תר"ג). כיהן מלפנים כרב בברייזנע ובדראטשין ובסוף כיהן כרבה של פאשקאן ברומניה.

רבי יעקב קאפיל היה ת"ח מופלג, ושמו מופיע בספרים אלו בדברי תורה ומו"מ בהלכה שהיה לו עם גדולי הרבנים: שו"ת "איתן אריה" להגה"ח רבי אברהם לייב ראזען אב"ד מוינעשט, (סי' כט). ב"באר חיים מרדכי" להגאון רבי חיים מרדכי רולער מניאמץ, (חלק אבן העזר סי' מז). וכן מופיע שמו ברשימת

הגה"צ רבי יעקב קאפיל הגר נולד בשנת תרל"ד לאביו הגדול הרה"ק רבי משה צבי הגר אב"ד סטאנאוויץ. עם הכנסו לבריתו של אברהם אבינו ע"ה נקרא על שם זקנו הגדול הרב הקדוש "רבי יעקב קאפיל חסיד" מגדולי תלמידי החבראי קדישא של הבעל שם טוב זיעוכי"א, - יצויין כי לא ידוע עד כה על אחד מצאצאיו של רבי יעקב קאפיל (הראשון) שנקרא על שמו הק'. בהגיעו לפרקו נשא את הרבנית מרת גיטל בת הגאון רבי יצחק אייזיק טייביש (בן הגאון רבי שמואל

באר בשדה - שטפנישט

ידי קהל מעריצים לכהן באדמו"רות ואל פתחי ביתו שיחרו המונים לעצה לברכה ולישועה. את מגוריו קבע בחצר בית המדרש של אדמו"רי שטפנשט ביאס (ברחוב הילנה דואמנה פינת אלבה) שם התגורר בדירתו המרווחת של האדמו"ר הק' משטפנשט זי"ע. ומשם השפיע שפע ברכה והצלחה לכל הפונים אליו לבקש ישועה.

בשיחה שערכנו לא מכבר עם מר אהרן מנחם מנדל שטאובר - שובל מהרצליה, נכד החורג [ר'] אהרן מנחם נולד בט"ו כסלו ת"ש], התוודענו לפרטים נוספים על דמותו הנערצת של רבי יעקב קאפיל (פורסמה בבאר בשדה גליון 298): וכך הוא מספר: ביום ר"ח אלול תש"ד הופצצה יאסי באופן מאסיבי ביותר באותה הפצצה נהרגו בחצר ביתו של זקנו רבי נבציון בן רבי אלתר אהרון מפודולאי עשרות מבני ביתו וחסידי, אביו של מספר הדברים ר' אהרן מנחם מנדל שטאובר, רבי יצחק שטאובר שניצל בנס מהפגזה נותר לבדו עם ילדו אהרן מנחם מנדל. וכעבור תקופת מה נשא נשא הרה"ח רבי יצחק שטאובר בזיווג שני את ז' הצ' בתו של הרה"צ רבי יעקב קאפיל הגר האדמו"ר מפאשאקאן, שהתגורר ביאסי בדירה הצמודה לקלוזי שטפנשט ביאסי.

על רבי יעקב קאפיל הוא מספר: היה ידוע כתלמיד חכם וירא אלוקים, והיו לו הרבה מעריצים וחסידים שהיו באים אליו להתברך מפי ולהתייעץ בעצות ובנות.

הרב הגר היה אדם גדול, בילדותי הייתי מבקר

להתייעצות. לאמי החורגת היו עוד אחיות, בהם שכטר מרומאן ועוד.

הסבא רבי יעקב קופל הגר נפטר בר"ח אב בשנת תש"כ, אני זוכר היטב את ההלוויה, התאספו יהודים רבים ללוותו בדרכו האחרונה, אני הייתי מנושאי הארון, הלוויה יצאה מביתו שבקלוזי בשטפנשט, ונטמן בבית החיים של יאס, גם זוגתו הרבנית נטמנה

מצבת זוגתו הרבנית בבית העלמין ביאס ברקע נראה אהל קברו של הרה"ק משטפנשט, קבר בעלה הרב מפאשאקאן זצ"ל נמצא מלפנים למצבתה

נכדו הבכור הוא מר יצחק רוזנגרט, וכן מר יצחק באב"ד מחיפה.

האדמו"ר רבי יעקב קאפיל הגר נלב"ע בר"ח מנחם אב שנת תש"כ וכבוד גדול עשו לו במותו כאשר רבים התאספו ללוותו בדרכו האחרונה, במודעת האבל שפורסמה לאחר הסתלקותו הנמצאת בארכיון מכוננו (ונעלמה בין קלסרי הארכיון) צויין כי הלווייתו תצא מבית המדרש שטפנשט - הקלוזי השטפנשטאי ביאס, ברחוב 'הלנה דואמנה', מקום בו שכן הקלוזי, שכאמור היה ביתו עד להסתלקותו. נטמן בסמוך ממש לציון קברו של האדמו"ר רבי מנחם נחום מרגליות זצ"ל חתנו של הרה"צ רבי מרדכי זוסיא מהוצעלאס יאס שגם הוא טמון באהל מיוחד בקרבת מקום בבית העלמין דיאס, שכינה אף הוא בבית המדרש הקלוזי השטפנשטאי שביאס.

רבי יעקב קאפיל זצוק"ל נתבקש לישיבה של מעלה ביאס בר"ח אב תש"כ ונטמן בבית החיים דשם.

נוסח מצבת הרה"צ רבי יעקב קאפיל הגר זצוק"ל ביאס

פ"נ הרב הגאון המפורסם שלשלת היוחסין מוה"ר יעקב קאפיל האגער זצ"ל מלפנים אבד"ק פאשאקאן ולאחרונה בעיר יאסי בן הרה"ג מוה"ר משה צבי זצ"ל אב"ד סטאנוויץ

ונכד לאדמו"ר הרה"צ המפורסם מוה"ר משה צבי זצ"ל מסאווראן

נפטר בשם טוב ר"ח מנחם אב תשכ"ל(?) תנצב"ה

נוסח מצבת זוגתו הרבנית ע"ה שנטמנה בסמוך לציון קברו

פ"נ הרבנית גיטל בת הרב ר' יצחק אייזיק זצ"ל סויביש אבד"ק פאשאקאן ואשת הרב ר' יעקב קאפיל האגער אב"ד פה זצ"ל

כפה פרשה לעני ומצות הכנסת אורחים במדותי נפי' בשם טוב ביום ראשון ז' אדר תשכ"ג

מצבת אביו זצ"ל

בבית העלמין בסטאוויניץ נמצא ציון קברו של אביו הרה"צ רבי משה צבי ז'ה לשון נוסח המצבה ותיאורה וז"ל המצבה מצד שמאל, עליה חרוט צורת צבי אתרוג ולולב,

הרב החסיד עבד ה' ביראתו

היה רועה את צאנו בחכמתו

ביתו פתוח לעניים כל ימיו

ולא דאג על איבוד דמיו

משה צבי בהרב מו"ה ברוך ז"ל שמו

שנים רבות היה אב"ד דפה

נכד הרב הצדיק והקדוש מקסיב זללה"ה

נכד הרב הצדיק והקדוש מסאסיב זללה"ה

נכד הרב הצדיק והקדוש מסווראני זללה"ה

הלך למנוחתו ע"ח שבט תרנ"ו

ת.נ.צ.ב.ה.

מצבת קבר אביו הרה"צ רבי משה צבי מסטאוויניץ בעיר רבנותו סטאוויניץ

לידו בבית החיים דיאסי.

להרה"צ רבי יעקב קאפיל היו שש בנות אשר אחת מהן נהרגה בתקופת השואה ר"ל, ומשאר בנותיו הותר משפחה עניפה בניס ונכדים לאו"ט"א, כאשר

הרבה בביתו של הסבא החורג, אני זוכר את הדירה שהייתה מרווחת מאוד וסמוכה ממש לקלוזי שטפנשט ביאס. הוא היה יהודי בעל צורה, וישב ביאס ושם נהג באדמו"רות, והיו באים אליו אנשים

תמונות: ארכיון מכון שטפנשט, ארכיון 'קשר איתו' להרה"ח חיים מאיר אוביץ

דרך שות הדילולא תשפ"א שנערכה בבית מדרשינו בבני ברק

דרשת הגאון הגדול ר' אהרן רוטר שליט"א מהבר סדרת ספרי "שערי אהרן"

רוח השכינה, וזיו פבורה, וחי עולם הבא. אני זכיתי להכיר כמה מאדמור"י בית רוז'ין זי"ע, דיבורם היה דיבור מועט, אני זכיתי להכיר את הרבי הזקן מהוסיאטין זי"ע שהיה כאן בארץ ישראל, אני זכיתי להכיר את הרבי מסדיגורא בתל אביב, אני זכיתי להכיר את הרבי מבאיאן, הדיבור שלהם היה בנחת, כל דיבור היה שקול ומדוד.

וכאשר הדיבור הוא בקדושה, אזי זוכים להבטחה שנאמר בפרשת מטות (במדבר ל. א.) לא יחל דברו פכל היצא מפיו יעשה, ואמרנו צדיקים, מי שנוהר בדיבורו שלא יהיו חולין, דיבוריו יהיו מדודים וספורים, אזי ככל היוצא מפיו יעשה, זהו אחד הדברים שיש לומר שעל ידי כן היה כוחו של הצדיק משטפנשט גדול, שקיבל בירושה מאבותיו למעט בדיבור ולדבר בנחת, וכל דיבוריו היו מדודים וספורים כידוע.

שהשכן שמר שלש שבתות, זה היה ר' נפתלי באומן, בעל מסירות נפש.

מורי ורבותי, אני צעיר לימים, אבל בחיי לא ראיתי כזה בעל מסירות נפש כמו ר' נפתלי, ומהיכן קיבל כוחות אלו, אצל הרבי משטפנשט.

אני אומר לכם יהודים, יש יהודים שנוסעים לחוץ לארץ לקברי צדיקים, אבל אני אומר לכם, אין צורך לגדוד למקומות רחוקים, תעלו לבית החיים פוניבז' לקברו של ר' נפתלי, התלמיד הגדול של הצדיק משטפנשט לפי שדרגתו גבוהה עד מאוד!!!

אנחנו נאספים היום להילולת הצדיק, שהיה אדם גדל עד מאד, ויש לנו להתבונן כיצד הגיע הצדיק לגדולתו, והנה 'הנסתרות לה' אלקינו', אבל 'הנגלות לנו ולבנינו עד עולם', ויש לנו להתבונן כיצד לזכות לגדולה.

כוחו של הצדיק

מורי ורבותי!

אני הכרתי הרבה אנשים שזכו לישועה בברכתו של הרבי משטפנשט.

המופת של האופה

היה יהודי אחד שהיה אופה לחמים ולא הצליח בפרנסתו, האופה הגיע לרבי, והרבי הורה לו, שיעבור למכור בייגל, ואז יהיה לו הצלחה, ואכן הוא זכה להצלחה גדולה.

מסירות נפש של חסיד שטפנשט בשנות המלחמה

בשנות המלחמה הייתי בגיטו עם אחד מחסידיו שטפנשט, ושמו היה הרה"ח ר' נפתלי באומן, ר' נפתלי איבד בגיטו חמש ילדים בגלל הרעב, שלא היה שם מה לאכול, זה היה בחורף תש"ב, בחורף תש"ד הוא קיבל כסף ששלח לו קרובו מבוקרסט, אז שלטו שם הגרמנים, ולא ידע איש מה ילד יום, אצלינו בחדר היה סנדלר אחד שרח"ל היה עובד בשבת, והיה לו פרנסה טובה מהסנדלרות, יום אחד ניגש אליו ר' נפתלי וצ"ל ושאל אותו, כמה כסף אתה מרוויח בשבת, אני מבקש ממך שלא תעבוד בשבת, ואני אשלם לך את מה שאתה מרוויח בשבת, ובמשך שלש שבתות הוא שילם לו מה שלא עבד, אבל אחר כך נכנסו לשם הרוסים, ואז איבד הכסף את כל שווי.

ואז התברר שר' נפתלי הרוויח שני דברים, קודם כל, שהרי הכסף בין כה וכה איבד את כל ערכו, וממילא אם היה משאיר לעצמו את הכסף הוא לא היה מרוויח מאומה, אבל בינתיים הרוויח דבר גדול,

אמונתם של יהודי רומניה בצדיק משטפנשט

עוד לימוד צריכים ללמוד מה שהיה בשטפנשט, הענין של האמונה, אי אפשר לתאר גדול אמונתם של יהודי רומניה ברבי, האמונה היה געוואלדיג.

ואנו מוצאים שהש"ת אמר למשה רבינו (שמות יט. ח) וגם כך יאמינו לעולם, ואמרנו במכילתא, גם לרבות הבאים אחריו, מי שדומה למשה רבינו, יש לבני ישראל אמונה בו, ובמה היה דומה למשה, בכח תורתו ובגודל ענוותנותו, כי מי שיש לו שני עיניים אלו, עליו נאמר 'וגם כך יאמינו לעולם', הרי זה ציווי על ישראל להאמין בצדיק, וזהו מצוה של האמונה.

ודי באמונה זו כדי לזכות לישועה, שעל ידי האמונה ברבי נשפעים הישועות, ויש לזה ראייה ברורה, שהנה בנביא נאמר איך שחנה עמדה ובכתה שהיא צריכה לישועה, ועלי בירך אותה שתוכה לבן, ונאמר שם

הדיבור הקדוש של צדיקי בית רוז'ין

הנה הרמב"ן כתב אגרת לבנו כשהיה בעיר עכו באניה, וצוה בו שיקראנה פעם אחת בשבוע, ובישר לו שביום שיקרא אגרת זו שיענוהו מן השמים כל מה שישאל, וצריכים אנו להתבונן בדבריו.

וכך כתב הרמב"ן: תתנהג תמיד לדבר כל דבריה פנחת לכל אדם ובכל עת, ובה תנצל מן הפעם, שהיא מדה רעה להחטיא בני אדם, וכו' אמרו רבותינו זכרונם לברכה, כל הכועס כל מיני גיהנם שולטין בו, שנאמר הטר פנים מלכה, והעבר רעה מבשרה, ואין רעה אלא גיהנם, שנאמר וגם רשע ליום רעה.

וכאשר תנצל מן הפעם תעלה על לבך מדת הענוה שהיא מדה טובה מכל המדות טובות, שנאמר ציב ענוה יראת ה'. ובעבור הענוה תעלה על לבך מדת היראה וכו', וכאשר תתנהג במדת הענוה להתבונן מכל אדם ולהתפחד ממנו ימיו החטא, אז תשרה עליך

הילולת הרה"ק רבי אברהם מתתיהו משטפנשט ליל כ"א תמוז תשפ"א בקלויז ברח' מהרש"ל בני ברק ת"ו

המשך מעמוד 2

בין המצרים

כל רודפיה השיגוה בין המצרים (איכה א. ג.)

ידועים דברי המגיד מקאזניץ זי"ע בספרו הק' "עבודת ישראל" (פרשת מטעי) בשם המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע, על הפסוק "כל רודפיה השיגוה בין המצרים" (איכה א. ג.), משל למלך דבעת היותו בארמונו הרי קשה מאד לאדם להיכנס ולראות את פני המלך, ויעברו חודשים רבים עד אשר יצליח ויתנו לו רשות להתקבל אצל המלך, וגם אז הריהו מוכרח לעבור דרך השרים ועבדי המלך אשר יבדקוהו ויחירוהו היטב מה בקשתו ולכן צריכו מהמלך, וטרם הכנסו להיכל המלך צריך הוא להביא דורון ותשורה אל המלך כדי לרצות ולשאת חן לפניו, וכל זה משום המלך הרי יושב בכבודו של עולם ולא חסר לו מאומה, דכלום חסר הוא בבית המלך, ויש לו עבדים ומשרתים לרוב ואין הוא נצרך לאף אחד ולכן צריכים טירחא יתירה והשתדלות מרובה למצוא חן בעיני המלך. אבל כאשר המלך שרוי בעת מלחמה ובורח מביתו אזי בנקל מאד לבוא אל המלך ולבקש מלפניו, והמלך מתרצה לו במהרה ולפעמים אף נותן לו יותר ממבקשו, וביותר כשהמלך לבדו ואין לו את כל הצטרכויותיו בנקל ומחפש מקום איה ללון ולשכון בו לבטח, ואשרי האיש אשר יבנים את המלך לביתו וישמרהו מכל רע ויספק לו את צרכיו.

והנמשל מובן, דכביכול הקב"ה גלה מביתו ושרוי עמנו בצרה, ובנקל יותר להגיע אליו ית', דהשכינה מחפשת מקום לשכון בו, ומי המה המצטרעים בצער השכינה ודואגים למחסורה, הלא המה מעט מזועה, יהודים יראים ושלמים שהם מבקשי ה' ונאמנים לה' ולתורתו ומתחזקים ומשמחים אותו כביכול בזה שעושין רצונו של מקום בקיום התורה והמצוות, וזהו 'כל רודפיה השיגוה בין המצרים', כל מי שהוא 'רודף י-ה' ורוצה להתקרב אליו ית', אזי 'השיג י-ה', יכול להשיג אותו עתה בימי בין המצרים.

מנהג ישראל לערוך סיומים בתשעת הימים

מין האדמו"ר מסאדיגורה זי"ע שוחח פעם על מנהגם של חסידים לערוך סיומי מסכתא בתשעת הימים וביאר הטעם לכך ואמר: הטעם לכך הוא לבטל את הדינים ולעורר רחמים עבור כלל ישראל, כי הרי הקב"ה ברא העולם ע"י התורה הק', "איסתכל באורייאתא וברא עלמא" (וה"ק ח"ב סאסא), והשי"ת הוא מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, 'בטוב' הכוונה לתורה, אין טוב אלא תורה, דהיינו שכל ההנהגה של העולם בכל יום מתנהגת עפ"י התורה הק', וכשהצדיקים רואים שהשי"ת מנהיג העולם ובפרט את בני ישראל במידת הדין, בהסתר פנים, בקשיים ויסורים, אזי לוקחים מסכת ולמדים אותה מתחילתה עד סופה ועורכים 'סיומי' להראות להשי"ת שהגיע הזמן לסיים את ההנהגה זו של מידת הדין, דהיינו לסיים מסכת זו ולהתחיל מסכת חדשה, הנהגה של חסד ורחמים.

הוא קבלת התורה, וקבלת התורה היה באופן של פה אל פה אדבר בו, וכדי שיהיה פה אל פה אדבר בו, צריך שיהיה מידת הענוה, כי רק מי שהוא עניו הרי הוא יכול לזכות למדרגה של פה אל פה אדבר בו, ולכן רק אתה ששאלת 'מי אנכי', על ידך יהיה קבלת התורה, שעל ידך ילמדו מידת הענוה, ולכן על ידי משה רבינו היה הגאולה ממצרים.

בשעת מתן תורה נאמר 'ויהן שם ישראל נגד ההר', ופירש רש"י, כאיש אחד בלב אחד, וזה היה התנאי לקבלת התורה, ומהו הטעם שהיה זה תנאי לקבלת התורה, בירושלמי הקשו כיצד נתנו את התורה לבשר ודם, והרי בתורה נאמר לא תקום ולא תטור, וכיצד יכול בשר ודם לקיים מצוה זו, אחד מבקש ללוות מחבירו דבר שיש לו והוא אינו מלווהו, ולמחרת היום כשבא אליו חבירו, אסור לנקום בו ולא להלוות לו, ואפילו להיות נוטר אסור, וכיצד יתכן לדרוש הדבר מבשר ודם.

ואמרו בירשלמי, משל למה הדבר דומה, קצב שחותר בשר ובטעות חתך את ידו השמאלית, וכי יש מצאיאות שהיד שמאל תתנקם ביד ימין ותחתכו, שהרי זה איש אחד, וכיצד ינקום אחד בשני, וכמו כן כל עם ישראל הם גוף אחד, ולכן צריכים להיות כל ישראל באחדות גמורה, ואז יזכו לקבלת התורה. ולאחדות גמור וזכים רק על ידי מידת הענוה, וראיה לדבר, שהנה על קרח פירש רש"י (במדבר טו, א), 'ומה ראה קרח לחלוק עם משה', השאלה של רש"י הוא, שהרי הכלל ישראל היו איש אחד בלב אחד, ולפתע הגיע קורח ועשה מחלוקת, ועל זה שאל רש"י כיצד היה הדבר, ופירש, 'נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל', ומבאר הרה"ק האש דת מאז'ורוב זי"ע, שהקנאה בא על ידי הגאווה, שאם לא היה גאווה אין קנאה, ומה שהיה נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל, היה זה על ידי הגאווה.

אבל כשיש כאיש אחד בלב אחד הרי זה בא בכח מידת הענוה.

אנו רואים כשמבקשים בראש השנה 'ובכן תן פחדך ה' אלהינו על כל מעשיך, ואימתך על כל מה שבראת, ויראוך כל המעשים, וישתחוו לפניך כל הברואים', מוסיפים לבקש 'זיעשו כלם אגודה אחת', כי כל זמן שאין אגודה אחת, כל זמן שאין אחדות אין מאומה.

וזהו מה שנאמר אצל יעקב אבינו 'ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו', ופירש רש"י, 'התחילו מריבות זו עם זו, וזאת אומרת עלי יניח צדיק את ראשו וזאת אומרת עלי יניח', מיד עשאן הקב"ה אבן אחת, וזהו שנאמר ויקח את האבן אשר שם מראשותיו, והקשו צדיקים, אבל עדיין מה הרוח שכל חלק מהאבן יגיד עלי יניח צדיק את ראשו, אכן כשהאבן הוא אחת, אין כאן קנאה ולא מריבה, כי הריב שייך רק כשיש פירוד, ואז יש גאווה ויש קנאה.

אצל הצדיק ראו מידת הענוה, ועל ידי כן זכה להשפעה כל הטוב.

השי"ת יעזור שנוכה להדבק בצדיק אמת וזכות הצדיק יגן בעדנו, אמן ואמן.

(ש"א א. יח) 'ותלך האשה לדרכה ותאכל ופניה לא היה לה עוד', אף שעדיין לא ראתה כלל איך שנתקיים הברכה, אלא עצם הדבר שזכתה לברכה מעלי, ומיד ופניה לא היה לה עוד, שזכתה לשמחה, ובזכות זה זכתה לישועה.

חסידי הוסיאטין ספרו, שפעם ישבו חסידים מחוץ לחדרו של הרבי, ואחד נכנס לרבי בקודש פנימה, וכאשר יצא מחדרו של הרבי נשאל על ידי החסידים מה ברכו הרבי, ואמר שהרבי ברכו להצלחה, ומיד נתן החסידים לחיים על הישועה, וזה הכח של האמונה ברבי, וזהו הראיה ממה שנאמר אצל חנה 'ופניה לא היה לה עוד', כדי ללמדנו שבזכות האמונה בברכת הצדיק, בזכות זה זוכים לישועה.

זכות הענוה

הכח השלישי של הצדיק הוא כח מידת הענוה, וכדברי הרמב"ן באגרתו.

ונבאר בזה ענין אחד, בפסוק נאמר מה שדברו אהרן ומרים במשה, ויאמרו הרק אך במשה דבר ה' הלא גם בנו דבר וישמע ה'. והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה (במדבר יב, ב-ג). ויש להבין למה נאמר בענין זה מה שדברו מרים ואהרן במשה ענוותנותו של משה רבינו, ולמה לא נאמר ענין זה בשאר מקומות.

וכתב הרמב"ם (סוף הלכות טומאת צרעת) שהפסוק בא לומר שאף שהוא לא הקפיד על כל הדברים האלו, שנאמר והאיש משה ענו מאד, ואע"פ כן מיד נענשה בצרעת, קל וחומר לבני אדם הרשעים הטפשים שמרבים לדבר גדולות ונפלאות, שיש איסור לשון הרע גם על מי שלא אכפת לו.

ושמעתי מהמשגיח הרב דסלר זצ"ל עוד ביאור הפסוק והאיש משה ענו מאד הרי זה הקדמה למה שנאמר לאחר מכן (במדבר יב, ח) 'פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחיות ותמונת ה' יביט', וכיצד זכה משה רבינו למדרגה רמה זו של הנביאות, מה שלא זכו שאר הנביאים, לפי שהיה האיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, משום כן זכה לדרגה הגדולה של הנבואה.

כשרוצים לדעת מיהו תלמיד חכם שישמע בקולו, אזי יראה שאם הוא ענו ידע שהוא זוכה להשראת השכינה גדולה, אבל אם הוא בעל גאווה, אינו זוכה להשראת השכינה.

הנה השי"ת אמר למשה רבינו שירד למצרים, נאמר בפסוק (שמות ג, יא) ויאמר משה אל האלהים מי אנכי פי אלף אל פרעה וכן אוציא את בני ישראל ממצרים. והיה בזה שני טענות, וכמו שמפרש רש"י, 'מה אני חשוב לדבר עם המלכים, ואף אם חשוב אני, מה זכו ישראל שתעשה להם נס ואוציאם ממצרים'.

שמעתי מגאב"ד פוניבז' זצ"ל, כשעמד לצאת לראשונה מליטא לארה"ב עבור הישיבה בפוניבז', הוא נכנס לרבינו החפץ חיים ואמר לו שהוא נוסע עבור החוקת הישיבה, אמר לו החפץ חיים, אתה חושב שמי שהוא מוצלח הרי הוא מצליח לאסוף כספים, ומי שאינו מוצלח אינו מצליח, אין זה נכון, יש כלל שאמרו חז"ל, 'מגלגלי זכות על ידי זכאי', אם תהיה זכאי, אזי השי"ת יגלגל לך הזכות, ואם לא תהיה זכאי, לא יעלה הדבר בידך.

וזהו מה שאמר משה רבינו מי אנכי כי אלך אל פרעה, איזה זכות יש לי על דבר זה, ואמר לו השי"ת (פסוק יב) ויאמר פי אהיה עמך וזהו לך האות פי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים תעבדו את האלהים על החר הזה, לפי שתכלית יציאת מצרים

דרך שות הדיולא תשפ"א שנערכה בבית מדרשינו בבני ברק

דרשת הגה"ח ר' יצחק אייזיק טוביאס שליט"א דומ"ץ וז'ניץ בית שמש

חלונות שהשאיר השי"ת פתוחים, ששם יוכלו לראות ההתגלות, ואחד מהחלונות בדורינו הוא בזכות הרב שליט"א, שבני ישראל נוסעים אל הציון הק', ובני ישראל רואים שם פלאות עד היום הזה, ורואים שיש בורא עולם, ויש כח הצדיקים בעולם, וזכות זה יעמוד לך.

ואסיים את דברי, אצל הרה"ק הצמח צדיק מו"זניץ היה חסיד ושמו הרה"ח ר' יצחק דוד פוקס, אביו של הרה"ח הנודע ר' מרדכי חונא, הצמח צדיק פיזר ממון רב לצדקה, ופעם ביקש סכום גדול מר' יצחק דוד, והתאמץ ר' יצחק דוד והביא את הסכום, והפליא אותו הצמח, שהביא סכום גדול, ואמר ר' יצחק דוד, אני אגלה לרבי למה עשיתי דבר זה, פעם נסע עם הרבי בדרך, ועל אם הדרך ראה שהרבי נחרה, והבין שיש שם ענין של נשמה, ולפתע הוציא הצמח מטבע זורקה על הארץ, ואמר, הה לך את שלך, ולאחר מכן סיפר שהיה שם נשמה שביקש ממנו טובה, אבל היה זה נשמה שהוצרכה לתיקון גדול, אבל הנשמה צעקה, רבי, הרי נתתי לכם גרייזע, ואמר הרה"ק, קח לך את שלך, ואמר ר' יצחק דוד, אני נותן לרבי סכום גדול שלא יוכל לזרקה לי...

והיינו שכאשר יש לאדם קשר איתן עם הצדיק, אין הצדיק קורע את הקשר. וכאן המקום להזכיר את הרב שליט"א שמוסר נפשו עבור הנצחת שם הצדיק, וכאשר יתנו סכום גדול, בודאי שהצדיק לא ישיב אותנו ויקם ונוכה ליישועה גדולה.

ויהי רצון שמקום זה יגדל ויפרסם שמו יתברך בעולם שיש בורא עולם ויש צדיקים בעולם, והזכות יעמוד לכל אחד בכלל ובפרט, ושיתהפכו הימים לימי שמחה וששון, ונזכה לגאולה שלימה במהרה בימינו.

עולה למעלה והיא זוכה להתדבק בחי החיים, על ידי כן נהנים אותם הבאים להשתתף ביארצייט ולומדים תורתו, שכל מי שמשתדל עבור הנשמה בודאי שיש לו הנאה מהנשמה, וזהו הענין במה שהולכים לקברים ביום השנה.

ובודאי שכן הוא אצל הצדיקים, שהרי אצל הצדיק בחיים חיותו נשפע על ידו מופתים עד אין קץ, שלא כדרך הטבע ממש, וכל מי שיש לו שייכות אל הצדיק, בודאי שהצדיק ישפיע עליו כל טוב.

האמרי חיים מו"זניץ ז"ע אמר פעם בשתיית לחיים ב"ט כסלו יומא דהילולא של המגיד ממעזריטש, ואמר, אין אנו שותים לחיים משום שהמגיד צריך לברכה שלנו, אלא אנו שותים לחיים כדי שאנו נזכור זכותו הגדול של הצדיק, ונתקשר בו.

והנה יש צדיקים שהיה להם שייכות עם עובדי ה' המופלגים, והיו צדיקים שעסקו עם האנשים הפשוטים, וכמאמר בני אדם שעל פי מה שמספרים נראה שהיה שני בעש"ט, אבל האמת שכוונת הכל אחד הוא, כוונת הצדיק היה לפרסם שיש בורא עולם, ופרסם הדבר לגדולים ולקטנים, לגדולים היה זה על ידי מה שלמדם יסודות החסידות העמוקים, והאנשים הפשוטים קבלו הארה זו על ידי מה שהיה מקרבים.

וענין זה היה גם אצל בעל ההילולא, שהיו נוסעים אצלו חסידים מופלגים בעלי מדרגה, וגם אנשים פשוטים, ואפילו להבדיל שאינם בני ברית, והכל ראו שם שיש בורא עולם.

ותמיד היה מברך ומדבר על האמונה, ושהשי"ת הוא זה שעוזר דער אייבערשטער זאל העלפען, שידעו שיש בורא עולם, אנשים גדולים ואנשים פשוטים וגם שאינם בני ברית.

וענין זה נמשך בזמננו, וכבר אמר ה'חזון איש' שאף שדורינו הוא דור של הסתר פנים, אבל יש כמה

זכות העושים עבור פרסום שם הצדיק בעולם

ברשות דו"ד הרבנים הגאונים שליט"א, ברשות הרבנים הגאונים שליט"א, וברשות ש"ב רבה של קהלת שטפנשט שליט"א.

זכורני לפני למעלה משלושים שנה, איך שבכ"א תמוז נסענו לבית החיים לציון הצדיק יחד עם דודי אביו של הרב שליט"א אני ודודי ולהבל"ח אאמו"ר זצ"ל הכ"מ, והיינו שם שלשה אנשים בלבד, והיום זכה הרב שליט"א לפרסם שמו של הצדיק בכל קצוות תבל, והקים לו שם ושארית.

יש להמליץ עליו מה שאמרו צדיקים על מה שאומרים בנעילה 'אב ידעך מנוער', ששבחו של אברהם אבינו הוא מה שפרסם שמו של הבורא יתברך בעולם, כשאינו ידע מהשי"ת, וכבחינה זו יש לומר על הרב שליט"א שזכה לפרסם ולהנציח שמו של אותו צדיק וקדוש אשר לשמו ולזכרו תאות נפש, והרי זה זכות גדלה, ויהי רצון שזכות זו תעמוד לו בכל מפעלות הקודש.

במסכת עדיות (פ"ב מ"ז) שנינו 'משפט רשעים בגיהנם, שנים עשר חודש, שנאמר (ישעיה סו) והיה מדי חדש בחדשו, ומבואר שם בדברי המפרשים שהכוונה היא ליום הירצייט, וכתב שם בתפארת ישראל, שהכוונה במשנה היא 'כשיבוא יום החודש שמת בו, אז יבוא להשתחוות לפני, ומצאתי כתוב דמשו"ה בעת המולד ובוים היארצייט נאות לילך על קבר אבות, כי אז יש להנשמה השפעה גדולה להפיץ אורה עד להבלא דגרמא שבקבר'.

והיינו שביום השנה הנשמה עולם להשתחוות, וידועים דברי האור החיים הק' שהענין של השתחוויה הוא הדבקות הגדולה ביותר, וכאשר הנשמה הק'

הילולת הרה"ק רבי אברהם מתתיהו משטפנשט ליל כ"א תמוז תשפ"א בקלויז ברח' מהרש"ל בני ברק ת"ו

דרשת הרה"ג ר' אברהם יעקב סלמון שליט"א - רב קהל שטפנשט

ברשות כל הקהל הקדוש, ברשות גדולי וצדיקי הדור שנמצאים כאן אתנו בסעודה, ואותם שנמצאים אצל הצינן הק' בנחלת יצחק להעתיך ולפעול ישועות בעדם ובעד ביתם ובעד כל ישראל.

אנו נאספים היום לאחר שנה קשה ביותר שעבר על הכלל ישראל, ובכלל כל בית ישראל לקו גם קהל שטפנשט בכפליים, שנסתלקו מאתנו כמה מפארי שולחן הנשיאות, כ"ק העמרת ישראל מסאדיגורה זי"ע, שהיה מעמודי התווך של מוסדות שטפנשט ו'ועד חסידי שטפנשט' ומשתתף קבוע בסעודות ההילולא כאן בבית מדרשינו ובזה המשיך מסורת אביו הרה"ק העקבי אבירים מסאדיגורה זי"ע"א שתמך בעוז בכל מפעלות שטפנשט והקמת המוסדות מיומם הראשון, הגה"צ הדיין ר' משה ובר זצ"ל, שהיה מפאר מדי שנה בשנה במסירות נפש את המקום, לכבודו של אותו צדיק, דודי הגה"צ ר' טוביה אריה טוביאס זצ"ל, שהיה מגדולי עמודי התווך של הקמת מוסדות שטפנשט, והוא היה מהמחברים בין הדורות הקודמים לדורות הבאים.

זכרנו שנים קודמות, כשהיו יושבים בסעודה בשטיבל הרוז'נאי הוותיק ברח' חפץ חיים, כשהיה הגה"צ הרב שמואל שור, היור' הראשון של 'ועד חסידי שטפנשט' מארגן את סעודת ההילולא מדי שנה בשנה במסירות נפש, והיה חן מיוחד לאותה סעודה, הן מחמת המשתתפים, שרובם ככולם היו זקני חסידי שטפנשט, שהיו מספרים עובדות מכלי ראשון מה שראו בעיניהם, ובראש המסובים היה יושב דודי הגה"צ ר' יואל שליט"א אב"ד שיכון ו' והוא ממשך את המסורת ויושב כאן עמנו, ומקריא את הקוויטל הידוע, וכימים ההם היה יושב ומדבר עם זקני החסידים, ומעודד אותם לספר זכרונותיהם, וכך היה כל אחד מספר את מה שראו עיניו, ובין היושבים שם היו הרה"ח ר' יעקב מילגרום, הרב שמואל שור, ועוד הרבה חסידים, וכל אחד סיפר זכרונות אישיים מבעל ההילולא.

וכאשר היה הרה"ק בעל ה'עקבי אבירים' מסאדיגורה זי"ע נכנס להשתתף באסיפת קודש זו, כשבקשו לשמוע ממנו דברות קודש, הוא היה מסרב בתחילה לדבר אלא היה מבקש קודם לשמוע הזכרונות מפי ותיקי החסידים.

החן הנוסף שהיה באותה הסעודה, לפי שסעודה זו הייתה הבסיס והיחיד של הקמת מוסדות שטפנשט, כשבשנים האחרונות של הרב שור הייתי מצטרף אליו בהכנות לסעודה, הן בהכנת המצרכים והן בשליחת הזמנות, שהוא היה שולח הזמנות באופן אישי ומוזמן את המסובים והרבנים, הוא וזוגתו הרבנית ע"ה, שלא שאירו דורות אחריהם, ואכן הוא זכה להסתלק בליל י"ד סכל, ביומא ההילולא של הרבי הראשון משטפנשט.

זכרנו כשהקמנו את 'ועד חסידי שטפנשט', ודיברנו עם דודי הגה"צ הרב טוביאס, ובקשנו לקרא למפעל 'מוסדות שטפנשט', אמר לי אז הגאב"ד של שיכון ו' אי אפשר לומר 'מוסדות' על מה שאין לו עדין ד' אמות משל, מלבד הנחלה של הרבי ב'נחלת יצחק', ולכן בתחילה זה נקרא בשמו 'ועד חסידי שטפנשט', והחן המיוחד נשאר על המשתתפים ועל השם הזה עד היום הזה.

יושב אתנו פה בסעודה היור' של הוועד, הרה"צ ר' נפתלי כהן שליט"א, שהוא מחבר אותנו לבעל ההילולא, שהוא עוד זכה שהרבי ברכו, והרבי אף נגע

חשש, ועכשיו כשאנו עומדים כאן כולנו חיים כאחד, בעז"ה יושפע על כולנו שפע גדול של פרנסות וישועות וכל מה שצריכים.

ידוע העובדה שכאשר הביאו את ארונו של רבינו לארץ הקודש הכניסו את הארון לחדר הטהרה בנחלת יצחק, וישבו שם צדיקי בית רוז'ין זי"ע, והיה השאלה אם יפתחו את הארון, או לחזור נקבים מלמטה, וביקש הרה"ק ר' שלמה'ניו מאבי שליט"א שיצא לחוץ לשאול את הגה"ח הגר"י לנדא זצ"ל רבה של בני ברק לשאול כדת מה לעשות, וסירב הגר"י להכנס לחדר הטהרה, וענה ואמר שבודאי שאין שום חשש בדבר, ואכן פתחו את ארון הקודש והיה גופו שלם כביום פטירתו ממש.

לאחר פתיחת הארון שאלו שוב את הרב אם להוציא אותו מהארון על אלונקה רגילה, ופעם דיברתי עם הרה"ח ר' יוסף ווקסמן איש החברא קדישא, וידוע שיש חרם לא לספר מה שהיה, שאלתי מה היה בחדר הטהרה, ואמה אני לא מדבר אמרתי לו, אני רוצה לשמוע אם הכל היה בשלמות, ואמר לי, אני הייתי בתוך הקבר, ואני קיבלתי את גופו הטהור לקבורה, שאלתי שוב, האם הכל היה בשלמות, ענה לי, מה אתה חוזר ושואל, אני מספר לך שאני קבלתי אותו קודם הקבורה, ורמז שאכן היה בשלמות כמו ביום ההסתלקות ממש.

וכאשר נתפרסם הדבר היה קידוש ה' גדול בעולם. השי"ת יעזור שנזכה ללכת ברכי הצדיק, ולהמשיך בצוואת קדשו שנמצאה בספר "לב יהודה" למהרי"ל צירלזון גאונן של רומניה ורבה של קישנוב ובסרביה, וזה לשון קדשו: "והנה מחמת שבסגנון הצוואה שלו שהעתיק כבוד תורתו נאמר שלא לשנות את הבתים והחצרות לדבר אחר ח"ו, רק ישארו תמיד בתי תפילה ותלמוד תורה" כך כתב להרה"ח ר' פסח לייב שוורץ הממשש בקודש. וראה מה שכתב עוד לגבי הספר תורה הקטן שהיה יקר מאד בעיניו של הצדיק.

בו וליטף אותו בפניו, ובודאי שברכה זו ממשיכה על כל הנאספים.

וכבר אמר ה"תפארת שלמה" שביום ההילולא בכ"א אדר נמצא הרבי ר' אלימלך ומברך בידי ממש את כל המשתתפים בהילולא של הצדיק, ובודאי שגם עכשיו נמצא הצדיק כאן ומברך בידי בברכת כהן את כל מי שיש לו יד וחלק בהנצחת שמו בעולם.

המנהג הוא לספר בסעודת ההילולא עובדות מהצדיק, ונספר עובדא אחת שסיפר הרה"צ ר' נפתלי שליט"א, פעם אחת היה אביו במצב שלא היה לו כסף כדי לקנות בו אוכל לעולליו, והגיע לרבינו בעל ההילולא, והורה לו שיטע לבוקרסט עיר הבירה, ואמר אביו, שאין לו עם מה לנסוע, והרים הרבי את עיניו השמימה ואמר, מאין יבא עזרי, כביכול השי"ת יעזור, ואפשר שהיה בזה עוד כוונה, מאין, כשאין כלום, יבא עזרי, ואז יצא לחוץ ומצא אחד שלקח אותו לבוקרסט, ותיכף כשירד לשם מצאו אחד שהציע לו להשתתף עמו בגורל הלוטו שיהיה מחה, אמר לו אביו, והלא אין לי לשלם עבור דמי ההשתתפות, ואמר לו המוכר, מחר תשלם לי, ואכן למחרת עלה הלוטו בגורל ונתנו לו את חלקו סכום כסף עצום מלבד דמי הכרטיס.

וכדי להבין כמה היה גדול הזכיה, בכסף שהם זכו הם בנו בית מדרש בבוקרסט, מקום שהיה בית ששהו בו הרבה פליטים, ובהם הרבה גדולים וצדיקים, שכן בוקרסט היתה בזמן המלחמה מקום מעבר של פלטי החרב שנצלו דרך בוקרסט ועלו לארץ ישראל.

ובזכות ברכתו של הרבי נזכה גם אנו להמשכה של פרנסה וישועה וכל הענינים.

אומרים בשם הרבי מלובלין, שכאשר יש צרה ולאחר מכן באה הישועה, הישועה היא גדולה בכפל כפליים, כי על ידי הצרה בתחילה נעשה המתקת הדינים בשרשה, וכמו שנאמר מצפון תפתח הרעה, ונאמר מצפון זהב יאתה, שממקום הצרה תבא הרווחה הגדולה, כך יש להמליץ ולומר עכשיו, הנה אשתקד היו דרכי "ציון" אבלות, וכמעט ולא היה אפשרי לערוך את ההילולא ומה שעשו היה מתוך

המשך בעמוד 12

דרשות הדלילולא תשפ"א שנערכה בבית מדרשינו בבני ברק

דרשת הגאון ר' יעקב יוסף כהן שליט"א דומ"ץ קהל שטפנשט באה"ק

סגולה עבור בנה, והוא עשה סגולה אחר סגולה כנגד עין הרע, ולא הועיל מאומה, יום אחד באה האשה וסיפרה בשמחה שב"ה בנה התחיל ללכת על רגליו, ושאל מה עשתה, ואמרה שהלכה עם בנה לצינן הק' של רבינו, והפצירה והתעקשה שהיא חייב לזכות לישועה כי כלו כל הקיצין, וכאשר שבה לביתה עמד בנה על שתי רגליו.

ולפי שידע הרב יצחק הרשקוביץ שזקני שליט"א הוא מחסידי שטפנשט, הלך לשיעור הדף היומי שהיה זקני משתתף בשיעור שם וסיפר לו עובדא זו שראה בחוש שלאחר כל הפעולות שעשו ולא עזר מאומה, אבל כשהלכו עם הבן לצינן הק' של רבינו מיד באה הישועה.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.

הישועות בצינן הק'

ברשות אדוני אבי זקני הגה"ח ר' נפתלי שליט"א משרידי רואי פני הצדיק משטפנשט, וברשות כל קהל הקודש.

נספר עובדא אחת מכת ההשתחוות על ציונו הק' של בעל ההילולא.

ברח' חבוקוק בעירינו היה גר הסופר הידוע הרב יצחק הרשקוביץ, שהיה כוחו ידוע בנתינת סגולות עבור כמה וכמה ענינים על פי קבלה, והיה מסייע לבני ישראל.

בתוך הבאים היתה אשה אחת שבנה לא היה לו היכולת ללכת על רגליו ה"ג, והיתה באה תמיד לבקש

האדמו"ר מסקולען ירושלים שליט"א במשא הקודש. לימינו הגה"ח רבי נפתלי כהן שליט"א יו"ר ועד חסידי שטפנשט

המשך מעמוד 11

שאמר לי הטרנובוצר שביאס יש רופאים טובים. אנו נזכרים עכשיו עם הופעתו כבוד של כ"ק אדמו"ר שליט"א בנסיעתו של הרבי מסקולען ז"ע לפני למעלה מעשרים שנה ליאס, ואז עורר על ענין מאכלים כשרים ליהודים שביאס, ואז מינה את דודי הגאון ר' שלמה טוביאס שליט"א לרב בעיר, ומאז זכינו ואנו פועלים עבור בני ישראל שם מכוחו של אותו זקן וצדיק, ובפרט בשנים האחרונות ובימים אלו ממש.

ואז שורר הרבי בצינן של הרה"ק משטפנשט הראשון הניגון של אביו הק' בעל הנועם אליעזר "יודע בגוים" להשפיע השפעות על בני ישראל.

וישר כ"ק אדמו"ר מסקולען שליט"א הניגון הקדוש יודע בגוים

במהרה בימינו, אמן.

הוספה לאחר משא כ"ק אדמו"ר מסקולען שליט"א

ברשות האדמו"ר שליט"א. שמענו עכשיו מה שתיאר מאביו כ"ק אדמו"ר מסקולען זצ"ל היה אומר שצריכים ללכת לרופא ביאס כי היה זכור אצלו שביאס יש רופאים גדולים, עלה בזכרוני עובדה אחת מה שהיה מספר הגה"ח ר' חיים רחמן ז"ל מנוסליץ, שפעם ננשך על ידי כלב, והורה לו הרה"ק מבאיאן טרנוביץ ז"ע שיסע ליאס, שם יש רופאים טובים, וכאשר נסע, עד שמצא את הרופאים הגיעו ובאו ימי חנוכה, ונכנס לרבינו משטפנשט, וברכו רבינו, ושוב לא היה צריך לרופאים, ואמר עכשיו אני מבין מה

יש לנו כאן צוואה מפורשת של הצדיק להמשיך את מקום התורה והתפילה שבשטפנשט, כי על ידי מה שיש מקום תורה ותפילה בעולם הזה, על ידי כן יש הכח לצדיק בהיכלו העליון להשפיע ישועות ורפואות לכל בית ישראל.

בעמדינו כאת בעיצומה של ההילולא קדישא אומר ואפרט התכניות בעז"ה לכבודו של אותו צדיק בעל ההילולא, אנו עומדים בע"ה לקראת חנוכה בית התלמוד תורה שעל שמו של הרבי משטפנשט בעיר אלעד, לומדים שם מאות תלמידים, ובע"ה אנו עומדים לחנוך עוד הרבה פרויקטים להנצחת זכרו הק' של רבינו בבני ברק ובגבעתיים שם פתחנו ישיבה על קברו, ובבית ההכנסת אורחים ביאס רומניה, על ידי מקום ציונו של הרבי הראשון משטפנשט.

זכות הצדיקים יגן עלינו ונזכה בע"ה לישועה גדלה

הילולת הרה"ק רבי אברהם מתתיהו משטפנשט ליל כ"א תמוז תשפ"א בקלויז ברח' מהרש"ל בני ברק ת"ו

המשך דרשת המשפיע הרה"צ ר' חיים יוסף בידרמן שליט"א מלעלוב // המשך מגליון שבוע שעבר

מעלת הנאספים לכבוד הצדיק

הרה"ק ר' שמואל מקאמינקא זי"ע אמה, הנה לפעמים הצדיק עושה עלית נשמה, ואז טוב לצדיק למעלה ואינו רוצה לשוב לעולם הזה, ולמה הם שבים לעולם הזה, לפי שהם נזכרים שבועלם הזה אפשר להתאסף בני ישראל כאחד, וזהו ענין שאין בעולם העליון.

ושמעתי מהרה"צ ר' אהרן טוסיג שליט"א מה שאיתא במעבר יבוק, שכאשר נאספים בני ישראל לכבוד הצדיק, הצדיק משתתף בהתאספות זו, ויש לו הנאה ממעשה זה, והיינו שבשעה שאנו נאספים כאן לכבודו של הצדיק, גם הצדיק נמצא אתנו כאחד!!! נשמתו הק' חופפת עלינו בבית המדרש שהוקם על שמו, ואין זה דבר פשוט, שהוא נמצא עמנו כאחד.

ומהו המעלה במה שנאספים כאחד, אדמו"ר הקוץ מסאדיגורא פירש, שהנה חז"ל אמרו (במסכת זבחים) 'כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה, שפתותיו דובבות בקבר', ומבואר בתוס' שהשפתים דובבות כפשוטו, וכן מפרש במהרש"א שאין זה רק בחי' שפתים ובחינת דובבות, אלא הרי זה שפתותיו דובבות בקבר כפשוטו, שאף שהגוף נרקב, אבל יש דק מן הדק שנשאר, והרי זה מתנועע בקבר.

והקשה הרה"ק מסאדיגורא, מהו הענין במה ששפתותיו דובבות בקבר ממש ולא בגן עדן, ואמר לבאר, שהנה בשמים בודאי שיש מדרגות רמות עד מאד, אבל אין להם למעלה התענוג הרחוני של לימוד התורה כמו שיש בעולם הזה, אבל כשאומרים דבר תורה בשם הצדיק בעולם הזה, אזי שפתותיו דובבות בקבר, שהרי זה נחשב כאילו הוא לומד תורה בעולם הזה, והרי זה חשוב הרבה יותר מהתורה שהוא לומד בגן עדן, וזהו המתנה שנותנים לכבוד הצדיק.

הצדיק משטפנשט מכיר לנו טובה

והאמת יש לומר שהצדיק משטפנשט מכיר לנו טובה על מה שאנו נאספים לכבודו, שהרי ידוע מה שכתב בספר התניא שכאשר עשרה מבני ישראל יושבים כאחד אפילו מלאך ושרף אינו יכול לשהות במחיצתם, והרי כשנאספים לכבודו של הצדיק נמצא הצדיק בין הנאספים, ובודאי שהוא מכיר לנו טובה על מה שהוא יכול להיות בין יהודים.

והרי אין לנו השגה בגודל הזכות כשהצדיק מכיר טובה לבני אדם, והרי זה אחד מהענינים מה שמדליקים נר לעילוי נשמות הצדיקים או שלומדים משניות, לפי שאצל הצדיק ענין הכרת הטוב הוא הדבר הראשון, וממילא כשמדליקים נר לטובת נשמת הצדיק, הרי הוא מוכרח להכיר טובה לאדם, כי הכרת הטוב הוא מהיסודות של הכלל ישראל.

ובודאי שהרבי הק' מכיר לנו טובה על מה שאנו נאספים כאן.

ובענין של הכרת הטוב יש מאמר מבהיל מהרה"ק הביט ישראל מגור זי"ע, א מוירא דיגער ווארט, הנה אברהם אבינו התפלל על סדום שלא יחריב את סדום, והתחנן בתחינות נוראות, ולא עלה בידו להציל אפילו עיר אחת, ואילו כשביקש לוט מהמלאכים להציל את צוער כי היא עיר קטנה, מיד נתנו לו את

שנים בריאות, ולא ידע מה הכוונה, למחרת הגיע כלתה של האשה, ושאלו אותה מה הכוונה.

וספרה האשה, פעם עמד רבינו בעל ההילולא לטבול במקוה, והיה זה בימות הקוה, והיו צריכים לשבור את הקרח עם פטישים כדי שיוכלו להכנס, וזה היה עבודה קשה, ולכן הלכה אשה זו, שהיתה אז בימי ילדותה, בשעות הלילה, ולקחה גחלים ושמה על הקרח, ועל ידי כן נפשרו המים והיה הצדיק יכול לטבול במקוה, למחרת שאל הצדיק מי הוא זה שחיים את המקוה, ולא ידעו לספר מי עשה את הדבר, ובין המתפללים שם היה אבי הנערה, וכאשר שב לביתו סיפר מה שהיה, שהרבי שאל מי חיים את המקוה, וספרה הנערה שהיא חממה את המקוה, וביקש אביה שילכו לרבי, אבל בני בית חששו, מי יודע שמא יהיה איזה קפידיא מהצדיק, ואמר אביה, עלי יהיו כל הקפידות.

הנערה באה לפני הרבי עם אביה ואמה, ואמרו לו שנערה זו חממה את המקוה, וברכה רבינו ואמר "את חממת את המקוה, שתחיי מאה שנים בריאות וטובות", ואכן אשה זו היא כבר בת צ"ד שנה, ואינה חוששת משום דבר, כי הרבי אמר שתחיה מאה שנה, ויש לה זמן עד לשת תשנ"ה, אלא שעכשיו היה לה איזה בעיה בעינים לכן הלכה לבית הרפואה, ועל זה התפללה "הייליגער צדיק", צדיק קדוש, לא זה הכוונה לשנים בריאות, רבי אני רוצה שנים בריאות, כי היא רוצה להיות בבריאות הגוף, ואכן למחרת שבה האשה לביתה בבריאות.

ובענין זה, האמרי אמת' היה אומר ששני אנשים נצחוהו, ומעשה אחד היה, שהגיע אליו זקן אחד שלא ראה טוב, והגיע לאמרי אמת', ואמר לו האמרי אמת', מהו הטענה שלך, הרי אתה כבר יהודי למעלה מבן תשעים, ס'איז שוין געשענקטע יאהרען, הרי אלו שנות מתנה, ענה לו הזקן, אם כן כל שכן שאני צריך להיות בבריאות גופא ונהורא מעליא, שהרי הנותן בעין יפה הוא נותן, ואמר לו האמרי אמת', נצחתני, וברכו שיזכה לעינים טובות.

בקשתו, ולכאורה יש להבין מהו פשר הדבר, אברהם אבינו נכנס לעומק הדבר והתחנן תחינות נוראות ולא עלה בידו, ואילו לוט ביקש מהמלאכים בקשה קטנה, ומיד נענו לו, וביאר ה'בית ישראל', לפי שהמלאכים לנו לינת לילה אצל לוט, הרי שהיו חייבים לו הכרת הטוב, ומשום כן היו מוכרחים לעשות את בקשתו, לפי שהכרת הטוב הוא דבר שגם המלאכים חייבים בו, ואם כן אין לנו השגה איזה טובה יהיה לנו על ידי מה שהצדיק הנשגב הזה יכיר לנו טובה.

אריכות ימים בברכתו של רבינו

הגה"צ ר' משה וובר ז"ל - שאנו עומדים בתוך השנה להסתלקותו - היה מספר בסעודת ההילולא של רבינו, וידוע מה שכתב בספה"ק נועם אלימלך על הפסוק ולמען תספר באוני בנך, 'היות כשהקדוש ברוך הוא ברחמיו עושה גם לישראל פעם אחת ונוקם להם מאויביהם, או נתעוררו הרחמים, ומועיל אפילו לעתיד בכל דור כשישראל צריכין להנקם מאיזה שונא העומד עליהם להכבידם בעול שורה או מלך, אז הקדוש ברוך הוא עושה נקמה בו, כיון שכבר נתעוררו אותן הרחמים בענין כזה, וזהו ולמען תספר כו' אשר התעללתי במצרים, וכשתספרו זאת תעוררו אותם הרחמים וינקם לכם מאויביכם לבל יוכלו היצר לכם כלל.

וכן היה אומר ר' משה וובר בשם הרה"ק הראשון משטפנשט, שסיפורי צדיקים נחשב כמו דף בזה"ק, שצריכים לחזור על הדברים.

וכך סיפר ר' משה מה שמע מהרה"ח ר' ישראל פייביש מוסידי בעלזא, מעשה נורא שהיה בשנת תשמ"ח, ר' ישראל פייביש שהיה עם אמו בבית הרפואה, ושהתה שם אשה זקנה בת צ"ד שנה שבאה לעבור ניתוח קטרקט על עיניה, וחששו הרופאים לטפל בה, אבל כשראו שהיא בריאה ושלמה נכנסו לניתוח, וסיפר ר' ישראל פייביש שבאמצע הלילה התחילה האשה צועקת "הייליגער צדיק", צדיק קדוש, לא זה הכוונה לשנים בריאות, רבי אני רוצה

דרך שות הדילולא תשפ"א שנערכה בבית מדרשינו בבני ברק

מגיד מישרים הרה"ג רבי אברהם צבי קרשנבוים שליט"א

פועל ישועות בקרב הארץ

ברשות מרנן ורבותי, ברשות מרא דאתרא הרה"ג ר' אברהם יעקב סלומון שליט"א, הרבנים הגאוניס והצדיקים שליט"א וכל הקהל הקדוש הזה.

נאספנו כאן לסעודת הילולא של הפועל ישועות הצדיק הרה"ק משטפנשט זי"ע, שידוע שהיה פועל ישועות בקרב הארץ בחייו ולאחר הסתלקותו עד היום הזה.

בענין הזה של פועל ישועות נספר סיפור מעניין, ברומניה בעיר שאף היתה הרבנית הזקינה משאף, בתו של הרה"ק הרבי ר' מאיר מפרמישלן זי"ע, שהיתה ידועה כפועלת ישועות גדולה, ומכל המקומות היו נוסעים לשאף להתברך מפיה.

כשהיה הרה"ק האהבת ישראל מוויניץ בשאף, נכנס אל הרבנית הזקינה ובתוך הדברים שאלה מהיכן בא לה כח זה לפועל ישועות על ידי ברכותיה, ענתה הרבנית, אספר לרבי סיפורה, אצל אבי הק' הרבי ר' מאיר מפרמישלן היו באים כל אנשי העיר בליל יום הק' להתברך בברכת גמר חתימה טובה, שנה אחת הגיע בתוך הבאים אחד שהיה מכוונה בשמו "יענקל' גנב", שהוא היה הגנב הידוע ביותר בעיה וכאשר עמד לפני הרה"ק להתברך, שאלו, יענקל' הגנב אתה נמצא כאן, במה אוכל לברכה, וכי יוכל לברך אותך בהצלחה במעשיו הטובים כשהוא מרוקן את בתי העירי?!! ענה הגנב ואמר בחכמה, הנה בודאי שיש אנשים שנגור עליהם שבמשך השנה יהיה אצלם גניבה, שהרבי יברך אותי שהגניבה תעבור דרכי... הרבי נהנה מתשובתו וברך אותו.

וכאשר שמעה ענין זה נגשה לאביה ובקשה ממנו, אבי, הרי בודאי שיש אנשים שהם אמורים להתברך בשנה טובה, ואבקש ממך שברכותיהם יעברו דרכי, והרבי ברכה, ועל ידי כן היה לה הכח לפועל ישועות.

היום הוא יומא דהילולא רבה של הצדיק הרה"ק משטפנשט שהיה ידוע כפועל ישועות באופן עצום, שהיה לו סיעתא דשמיא גדולה בענין זה, שדרכו עברו הישועות לבני ישראל, וגם לאחר הסתלקותו נפעל על ידו ישועות גלויות, וזכינו לראות שהצדיק הזה בעל ההילולא הוא צינור לישועות ודרכו עוברים ישועות רבות בס"ד.

הרה"ק מרוזין מבאר על מה שאנו מבקשים בתפילה 'ונפשי כעפר לכל תהיה', מה הכוונה 'כעפר', ומבאר, שסגולת ומעלת העפר הוא: שלא די שאינה כועסת בשעה שהכל דשין בה, שעל ידי זה היא תמנע מלתת פירות, אלא דאדרבא, על ידי שהכל דשין וחורשין אותה, היא משפעת יותר, שכדי שהקרקע תוציא פירות טובים צריכים לחרוש היטב את האדמה, ולכאורה האדמה היתה צריכה לכעוס על בני האדם מה שחורשים אותה ודשים אותה, אבל למעשה כמה שחורשים ודשים אותה כך היא מוציאה פירות יותר טובים.

ומסיף הרה"ק מרוזין: וכהאי גוונא אנו מוצאים

ובפרט היום ביומא דהילולא, רבבות אלפי ישראל, והכל הוא בזכותו של המרא דאתרא הרב סלומון שליט"א, שפרסם את שמו וכוחו של הצדיק בקרב כל ישראל, ועל ידי זה באים לשם הרבה אנשים ודורכים על האדמה.

ועל פי זה יש לפרש, 'ונפשי כעפר', נפש הצדיק אומרת, שעל ידי מה שרבבות אלפי ישראל דורכים על אדמת הקודש, על ידי כן 'לכל תהיה', שיהיה שפע גדול לכל עם ישראל.

יעזור השי"ת שנוכה לקבל ישועות על ידי הצדיק בכל מילי דמיטב.

אצל הצדיק האמיתי, שהשפעות הולכות על ידו, ולפעמים יש מקטרגים ודוברים עליו עתק בגאווה ובוז, והאמת שהצדיק רוצה יכול ללכותם ולהאבידם מהעולם, אך לא באלה חלק יעקב, והצדיק אינו שם לב לזה, ועושה עצמו לבחינת עפר שהכל דורכים עליו, וזה הכוונה 'ונפשי כעפר לכל תהיה', שהצדיק עושה עצמו כעפר שאף שהכל דשים עליו, הוא משפיע יותר השפעות טובות על כל העולם, שעל ידי זה הוא גורם להשפיע שפע רב וכל טוב על ישראל.

ואולי אפשר להוסיף על פי דברי קדשו, שהנה על האדמה בנחלת יצחק דורכים בכל ימות השנה,

הגה"צ רבי יואל טוביאס שליט"א גאב"ד שיכון ו' ב"ב בקריאת הקוויטל לצדיק

גופא, ברפואות וישועות, בנחמות, באריכות ימים ושנים טובות, שישורר בינינו אהבה ואחווה ואחדות, והתקרבות להשי"ת, וזכות הצדיק הקדוש יגן על כולנו שכבר תבא הגאולה השלימה במהרה בימינו, אמן.

ברוך ה'

כ"א תמוז תשפ"א, בני ברק

צדיק קדוש, אנו, החסידים שלכם, מאמינים בני מאמינים, בני ישראל בארץ ישראל ו בכל מקום שהם, נמצאים במצב קשה, מסובכים בשונאי ישראל מכל הצדדים, המבקשים הלילה להשמידנו רח"ל, לפי שאנו מזרע ישראל, אנו ובנינו ומשפחותינו וכל יוצאי חלצינו והכלל ישראל בכל מקום שהם.

צדיק קדוש! שנושע בבריות